

IZVJEŠTAJ O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA
MINISTARSTVA KULTURE U 2020. GODINI

Cetinje, februar 2021. godine

SADRŽAJ

REZIME	2
1. UVOD	4
2. REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE	4
3. IZVRŠAVANJE PROPISA	5
3.1. Rješavanje u prvostepenom upravnom postupku	5
3.2. Rješavanje u drugostepenom upravnom postupku	5
3.3. Podzakonska akta	5
4. PROGRAMSKE AKTIVNOSTI MINISTARSTVA KULTURE	6
4.1. Direktorat za kulturno-umjetni ko stvaralaštvo	6
4.2. Direktorat za kulturnu baštinu	8
4.3. Direktorat za projekte od kapitalnog zna aja za kulturu i promociju i razvoj kreativnih industrija	12
4.4. Direktorat za medije	14
4.5. Ostale aktivnosti iz rada Ministarstva kulture	14
4.5.1. Kabinet ministra	15
4.5.2. Služba za kadrovske i opšte poslove	15
4.5.3. Služba za finansije, ra unovodstvo i javne nabavke	16
4.6. Uprava za zaštitu kulturnih dobara	16
4.7. Državni arhiv Crne Gore	17
5. ME UNARODNA SARADNJA I EVROPSKE INTEGRACIJE	19
5.1. Saradnja s UNESCO	19
5.2. U eš e u IPA programima prekograni ne saradnje	21
5.3. U eš e u programima Evropske unije	22
5.4. U eš e u programima Savjeta Evrope	22
5.5. Ostali me unarodni programi i manifestacije	22
6. PREGLED AKTIVNOSTI JAVNIH USTANOVA IZ OBLASTI KULTURE	23
6.1. Javne ustanove iz oblasti kulturno-umjetni kog stvaralaštva	23
6.2. Javne ustanove iz oblasti kulturne baštine	28

REZIME

Ministarstvo kulture, tokom prethodne godine, **djelimi no je realizovalo obaveze definisane Programom rada Vlade Crne Gore za 2020. godinu**. Naime, usvojena su dva od planiranih sedam dokumenata, i to: Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima Ministarstva kulture u 2019. godini i Akcioni plan za sprovođenje Programa „Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija 2017–2020“, za 2020. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2019. godinu.

Od pet nerealizovanih obaveza, četiri su iz tematskog dijela i bile su planirane za IV kvartal. Reorganizacija državne uprave koja se desila u tom periodu, odrazila se i na pripremu predmetnih dokumenata. Pored toga, jedan od predviđenih dokumenata je Nacionalni program razvoja kulture 2021–2025, a izrada novog strateškog dokumenta podrazumijeva kompleksnu proceduru i duži vremeski period. Preostala nerealizovana obaveza, planirana za III kvartal, iz normativnog je dijela, a u pitanju je Predlog zakona o audio-vizuelnim medijskim uslugama. Imaju i u vidu značaj i složenost ove materije, kao i činjenicu da Predlog zakona treba da bude predmet detaljne međunarodne ekspertize (Evropska komisija i Savjet Evrope), te da finalno mišljenje ovih međunarodnih organizacija još uvijek nije dobijeno, navedena obaveza nije realizovana u predviđenom roku, već je prenijeta na 2021. godinu.

Usljed nepovoljne epidemiološke situacije, na nivou Ministarstva kulture, određene aktivnosti planirane strateškim dokumentima, kao i kulturni događaji koji bi u redovnim okolnostima bili održani, realizovani su u manjem obimu ili je njihova realizacija odložena, odnosno otkazana.

Tokom 2020. godine, u oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva, realizovane su aktivnosti koje proizilaze iz utvrdjenih prioriteta razvoja kulture, normativnih i programskih obaveza, intersektorske i međunarodne saradnje, u vanrednim okolnostima izazvanim pandemijom COVID-19, koja se negativno odrazila i na sferu kulture, zbog čega je bilo neophodno preduzeti **dodatne mjere podrške kulturno-umjetničkog stvaralaštvu**. Pored kontinuiranih aktivnosti koje se odnose na podršku i podsticaj razvoja kulture putem redovnih **godišnjih javnih konkursa** i realizacije aktivnosti iz **specifičnih programa** (Razvoj kulture na sjeveru, Kultura mladih – Nikšić), 2020. godinu obilježio je i **vanredni javni konkurs** za sufinansiranje aktivnosti u oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva, koje su u funkciji javnog interesa i **zaštite socio-ekonomskih interesa nezaposlenih djelatnika u kulturi**. Takođe, nastavljene su aktivnosti u okviru Programa **Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija 2017–2020**. Od pet **manifestacija** koje imaju status **od posebnog značaja za kulturu**, u uslovima epidemiološke krize, realizovane su dvije.

U oblasti zaštite i očuvanja kulturne baštine, u otežanim uslovima zbog pandemije COVID-19, proteklu godinu su obilježile aktivnosti na unapređenje sistema zaštite kulturne baštine, kroz donošenje izmjena i dopuna podzakonskih akata koji istu uređuju, preko finansiranja **87 programa i projekata u okviru Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2020. godinu**, rada povremenih stručnih timova, uspostavljanja saradnje sa relevantnim međunarodnim organizacijama, do uspostavljanja osnove za razvoj stručnog kadra. Na osnovu pripremljene dokumentacije i Informacije o potrebi organizovanja studijskog programa konzervacije i restauracije Ministarstva kulture i Ministarstva prosvjete, Vlada Crne Gore je zadužila Ministarstvo kulture da kroz Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara obezbijedi finansiranje studijskog programa konzervacije i restauracije, za prvi petogodišnji period i preporuku Univerzitetu Crne Gore da do kraja III kvartala 2020. godine, pripremi i akredituje program osnovnih studija konzervacije i restauracije.

Posebna pažnja bila je usmjerena na aktivnosti oko **prenošenja posmrtnih ostataka članova dinastije Petrović Njegoš**, obrazovanju i radu Koordinacionog odbora, za prenos posmrtnih ostataka potomaka dinastije Petrović, Njegoš iz Italije, Francuske i Austrije i stručnog tima za davanje predloga lokacije na kojoj će se izvršiti prenos posmrtnih ostataka potomaka dinastije Petrović Njegoš, naročito po pitanju pribavljanja potrebnih saglasnosti i drugih neophodnih dokumenata za prenos posmrtnih ostataka potomaka dinastije.

Nastavljen je rad Državne komisije za nadzor nad postupkom revizije muzejskog materijala i muzejske dokumentacije JU Narodni muzej Crne Gore, koji je okončan

donošenjem **Izveštaja o sprovedenom nadzoru nad postupkom revizije muzejskog materijala i muzejske dokumentacije u JU Narodni muzej Crne Gore i o utvrđenom stanju, broju i vrijednosti muzejskog materijala u postupku revizije**, a koji je usvojila Vlada Crne Gore.

Izveštajni period su obilježili posebni napori i aktivnosti na realizaciji **projekata od kapitalnog značaja za kulturu**. Projekti su usmjereni na zaštitu i unapređenje kulturne baštine, stvaranje i unapređenje uslova za razvoj kulturno-umjetničkog stvaralaštva i razvoj kulturnih i kreativnih industrija, kroz sagledavanje potreba kulturnog sektora u pogledu obezbjeđenja adekvatne infrastrukture, za obavljanje svih djelatnosti od značaja za razvoj kulture. Nastavljene su aktivnosti na **promociji i razvoju kreativnih industrija**, kao važnog generatora lokalnog ekonomskog razvoja. U cilju popularizacije ove oblasti, podržan je još veći broj tržišno orijentisanih proizvoda i preduzetnika u kulturi.

U oblasti medijskih politika, radilo se na usklađivanju teksta Predloga zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama s preporukama Savjeta Evrope i Evropske komisije. U cilju **podrške medijskom pluralizmu** sprovedeni su javni konkursi kojim se finansiraju programski sadržaji lokalnih štampanih medija, neprofitnih štampanih medija, komercijalnih radio emitera. Takođe, pružena je dodatna **podrška pluralnom informisanju javnosti u doba pandemije COVID-19**, kroz javni konkurs za kreiranje i proizvodnju programskih sadržaja u dnevnim štampanim medijima u skladu sa situacijom i ekonomskim posljedicama izazvanim pandemijom.

U 2020. godini organizovani su bilateralni i multilateralni susreti na ministarskom nivou u zemlji i inostranstvu, a predstavnici Ministarstva kulture su učestvovali na međunarodnim konferencijama i programima, otvaranjima izložbi, festivala i simpozijuma koji su usljed pandemije COVID-19 uglavnom bili organizovani u online formatu. Značajno je povećan broj aplikacija za programe EU, SE i UNESCO. Ministarstvo kulture je nastavilo sa realizacijom tri projekta finansirana iz pretpripravnih fondova Evropske unije.

1. UVOD

Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima Ministarstva kulture u 2020. godini sadrži pregled aktivnosti koje proizilaze iz Programa rada Vlade Crne Gore za 2020. godinu, legislative koja se primjenjuje u oblasti kulture, Programa razvoja kulture 2016–2020, odnosno Akcionog plana za implementaciju Programa u 2020. godini, Programa zaštite i o uvanja kulturnih dobara za 2020. godinu, kao i drugih strateških i planskih dokumenata iz domena kulture, ali i intersektorskih strategija u ijoj realizaciji Ministarstvo kulture aktivno participira.

U skladu s Uredbom o organizaciji i na inu rada državne uprave („Službeni list CG“, br. 87/18, 38/19 i 18/20), koja je važila do decembra 2020. godine, Ministarstvo kulture vršilo je poslove uprave koji se odnose na: razvoj kulturnog i umjetni kog stvaralaštva; zaštitu, o uvanje, valorizaciju i prezentaciju kulturne baštine; ostvarivanje javnog interesa u kulturi; izradu i sprovo enje strategija i programa razvoja kulture; istraživanja u kulturi; medijski i radio-difuzni sistem; informativnu djelatnost u domenu štampe, radija, televizije i drugih medija; razmjenu i prenošenje medijskih programa i informacija; unapre ivanje i razvoj me unarodne kulturne i medijske saradnje; stvaranje uslova za prezentovanje crnogorskog kulturnog i umjetni kog stvaralaštva u inostranstvu i stvaralaštva drugih država i naroda u Crnoj Gori; staranje o realizaciji programa iz nadležnosti ovog organa koji se finansiraju iz budžeta Crne Gore; obezbje ivanje i realizaciju stranih donacija za kulturu i medije; pristupanje i koriš enje me unarodnih fondova za razvoj kulture i medija; uskla ivanje doma ih propisa iz okvira svoje nadležnosti sa pravnim poretkom Evropske unije; upravni nadzor u oblastima za koje je Ministarstvo osnovano i brojne druge poslove.

Ovim izvještajem obuhva eni su poslovi koji su se obavljali u okviru **etiri direktorata** Ministarstva: Direktorat za kulturno-umjetni ko stvaralaštvo, Direktorat za kulturnu baštinu, Direktorat za projekte od kapitalnog zna aja za kulturu i promociju i razvoj kreativnih industrija i Direktorat za medije; **dva organa uprave**: Državnog arhiva i Uprave za zaštitu kulturnih dobara i **12 nacionalnih ustanova kulture** (pet u oblasti kulturno-umjetni kog stvaralaštva i sedam u oblasti kulturne baštine).

Reorganizacijom državne uprave, u decembru 2020. godine, Ministarstvo kulture postalo je dio Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta, koje je ustanovljeno Uredbom o organizaciji i na inu rada državne uprave („Službeni list CG“, br. 118/20).

2. REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE

Realizacija obaveza predvi enih Programom rada Vlade Crne Gore za 2020. godinu iz nadležnosti Ministarstva kulture je 28,6%, odnosno realizovane su dvije od planiranih sedam obaveza. Programom rada Vlade bilo je predvi eno usvajanje sedam dokumenata: šest u tematskom dijelu i jedan dokument u normativnom dijelu.

U normativnom dijelu za III kvartal bilo je planirano utvr ivanje Predloga zakona o audio-vizuelnim medijskim uslugama. Nakon okon ane javne rasprave i interresorskog uskla ivanja, tekst Predloga zakona dostavljen je Savjetu Evrope i Evropskoj komisiji na ekspertizu u martu 2020. godine. Dokument je u više navrata tokom 2020. godine bio predmet analize i uskla ivanja sa dobijenim preporukama.

Imaju i u vidu da je Crna Gora me u prvim državama pristupila transponovanju izmjena i dopuna Direktive o audio-vizuelnim medijskim uslugama, te imaju i u vidu važnost i složenost predmetne materije, kao i injenicu da Predlog zakona treba biti predmet detaljne me unarodne ekspertize (Evropska komisija i Savjet Evrope), te da finalno mišljenje ovih me unarodnih organizacija još uvijek nije dobijeno, predmetna obaveza nije realizovana u predvi enom roku, ve e se nastaviti u 2021. godini.

U tematskom dijelu, u I kvartalu, usvojeni su: Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima Ministarstva kulture u 2019. godini i Akcioni plan za sprovo enje Programa „Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija 2017–2020“, za 2020. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2019. godinu.

Preostala četiri dokumenta iz tematskog dijela bila su predviđena za IV kvartal, koji je obilježila reorganizacija državne uprave, što se odrazilo i na pripremu predmetnih dokumenata.

Do kraja 2020. godine nije bilo moguće donijeti Nacionalni program razvoja kulture 2021–2025. s Izvještajem o realizaciji Programa razvoja kulture 2016–2020, budući da je u pitanju nova petogodišnja strategija, u čijoj izradi je neophodno sprovesti kompleksan postupak i primijeniti propisane standarde i principe strateškog planiranja. Na to su uticale i strukturne promjene na državnom nivou, tako da će novi strateški dokument kojim će se kreirati kulturna politika biti rađen u 2021. godini.

Tako će, do kraja 2020. godine nijesu pripremljeni Izvještaj o sprovođenju Programa „Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija“ 2017–2020, Izvještaj o realizaciji Programa „Kultura mladih – Nikšić“ 2018–2020, kao ni Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2020. godinu s Izvještajem o sprovođenju Programa u 2019. godini.

3. IZVRŠAVANJE PROPISA

3.1. Rješavanje u prvostepenom upravnom postupku

Ministarstvo kulture je u prvostepenom upravnom postupku, u dijelu koji se odnosi na upravne poslove, tokom 2020. godine donijelo: 80 rješenja o izvozu umjetnina, od čega je 55 o trajnom, a 25 o privremenom iznošenju umjetnina; 1 dozvolu za privremeno iznošenje kulturnih dobara; 4 dozvole za snimanje inostranim producentima na teritoriji Crne Gore; 8 mišljenja i uvjerenja o oslobođenju od plaćanja carine i PDV-a na robu koja je predmet uvoza; 67 rješenja o regulisanju statusa samostalni umjetnik (od čega: 21 o priznanju statusa samostalni umjetnik, 34 za produženje statusa, 7 od odbijanju zahtjeva za priznanje, 5 za prestanak statusa zbog odlaska u penziju ili zaposlenja); 49 rješenja o regulisanju doživotne mjesečne naknade za istaknute kulturne stvaraoce, po službenoj dužnosti (od čega: 45 rješenja o redovnom godišnjem usklađivanju visine naknade na početku godine sa prosječnom neto zaradom u prethodnoj godini, 2 rješenja o prestanku isplate doživotne naknade zbog smrti istaknutih kulturnih stvaralaca, 2 rješenja o početku isplate doživotne naknade i utvrđivanju visine za 2 nova istaknuta kulturna stvaraoce); 33 rješenja o slobodnom pristupu informacijama (od čega: 19 o usvajanju zahtjeva, 6 o djelimičnom usvajanju i 8 o odbijanju zahtjeva); 64 uvjerenja o položenim stručnim ispitima u oblasti zaštite kulturne baštine; 7 konzervatorskih licenci, 6 rješenja o davanju saglasnosti za podizanje spomen-obilježja (3 saglasnosti na predlog programa i 3 na predlog odluke), a 2 zahtjeva za dopunu su u postupku; 14 uvjerenja o dodjeljivanju stručnih zvanja u oblasti zaštite kulturne baštine i 5 rješenja o odbijanju zahtjeva.

3.2. Rješavanje u drugostepenom upravnom postupku

Ministarstvo kulture je postupalo kao drugostepeni organ u odnosu na dvije žalbe na upravna akta Uprave za zaštitu kulturnih dobara. U izvještajnom periodu, donijeta su dva rješenja o poništavanju prvostepenog rješenja i vraćanju na ponovni postupak i odlučivanje.

3.3. Podzakonska akta

U izvještajnom periodu donijeta su tri podzakonska akta: Pravilnik o vrsti i stepenu stručne spreme, programu i načinu polaganja stručnih ispita i stručnim zvanjima za vršenje poslova konzervatorske, muzejske, biblioteke i arhivske djelatnosti („Službeni list CG“, br. 22/12, 26/12 i 70/20), Pravilnik o bližim uslovima i načinu izdavanja, prestanku važenja i oduzimanja konzervatorske licence, kao i sadržaju i načinu vođenja registra izdatih konzervatorskih licenci („Službeni list CG“ 12/18 i 102/20) i Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Kinematografskog registra, uz obrazac prijave upisa u registar („Službeni list CG“, broj 105/20).

4. PROGRAMSKE AKTIVNOSTI MINISTARSTVA KULTURE

4.1. Direktorat za kulturno-umjetni ko stvaralaštvo

Direktorat za kulturno-umjetni ko stvaralaštvo, tokom 2020. godine, realizovao je aktivnosti koje proizilaze iz utvr enih prioriteta razvoja kulture, normativnih i programskih obaveza, intersektorske i me unarodne saradnje, u vanrednim okolnostima izazvanim pandemijom COVID-19, koja se negativno odrazila i na sferu kulture, zbog ega je bilo neophodno preduzeti dodatne mjere podrške kulturno-umjetni kom stvaralaštvu.

Pored kontinuiranih aktivnosti koje se odnose na podršku i podsticaj razvoja kulture putem redovnih godišnjih javnih konkursa i realizacije aktivnosti iz specifi nih programa, 2020. godinu obilježio je i vanredni javni konkurs za sufinansiranje aktivnosti u oblasti kulturno-umjetni kog stvaralaštva, koje su u funkciji javnog interesa i zaštite socio-ekonomskih interesa nezaposlenih djelatnika u kulturi.

Usljed nepovoljne epidemiološke situacije, odre ene aktivnosti planirane strateškim dokumentima, kao i kulturni doga aji koji bi u redovnim okolnostima bili održani, realizovani su u manjem obimu ili je njihova realizacija odložena, odnosno otkazana.

U oblasti me unarodne saradnje nastavljena je dobra praksa promocije i prezentacije programa EU, kao i u eš a crnogorskog kreativnog sektora u me unarodnim asocijacijama, fondacijama i udruženjima. Ipak, za 2020. karakteristi an je manji broj me unarodnih kulturnih doga aja u kojima su u estvovali doma i kulturni djelatnici, nego što je to bio slu aj ranijih godina.

Pregled aktivnosti realizovanih tokom 2020. godine

U skladu s utvr enim javnim interesom u kulturi, a u cilju obezbje ivanja ravnomjernog razvoja kulture na cijeloj teritoriji Crne Gore i održivosti sektora kulture u cjelini, Ministarstvo kulture je sprovelo **tri redovna godišnja javna konkursa**, i to za: *sufinansiranje projekata i programa od zna aja za ostvarivanje javnog interesa u oblasti kulturno-umjetni kog stvaralaštva; realizaciju programa „Razvoj kulture na sjeveru“ i sufinansiranje programa i projekata kojima se obezbje uje zajedni ko crnogorsko u eš e na me unarodnim manifestacijama i festivalima*. Po tom osnovu, donijeta je Odluka o sufinansiranju 221 projekta i programa iz oblasti kulturno-umjetni kog stvaralaštva, s ukupnim iznosom 726.200 €, i to: 21 iz oblasti likovne umjetnosti (32.500 €); 9 muzi kih i muzi ko-scenskih projekata i programa (23.600 €); 53 književna projekta (54.400 €); 15 projekata književnog prevo enja (30.300 €); 8 asopisa iz oblasti kulture i umjetnosti (37.700 €); 5 pozorišnih produkcija (19.600 €); 34 manifestacije i festivala (283.300 €); 5 projekata zajedni kog crnogorskog u eš a na me unarodnim manifestacijama i festivalima (24.000 €) i 71 projekat iz Programa razvoja kulture na sjeveru (220.800 €).

Me utim, odre eni projekti podržani su pod uslovom da je njihova realizacija omogu ena odlukama i mjerama Nacionalnog koordinacionog tijela za zarazne bolesti i Instituta za javno zdravlje Crne Gore, odnosno da su projektne aktivnosti uskla ene s utvr enim epidemiološkim mjerama. Realizacija odre enih projekata nije bila mogu a usljed nepovoljne epidemiološke situacije. Stoga je, od prvobitno planiranih 221, kona an broj podržanih projekata 183, a ukupan iznos dodijeljenih sredstava po konkursu 513.700 €.

U cilju prevazilaženja negativnih socio-ekonomskih posljedica u sektoru kulture usljed epidemije koronavirusa, Ministarstvo kulture, u saradnji s nacionalnim ustanovama kulture – Crnogorsko narodno pozorište, Kraljevsko pozorište „Zetski dom“, Muzi ki centar Crne Gore i Filmski centar Crne Gore, tokom 2020. godine obezbijedilo je dodatnu podršku za realizaciju projekata u oblasti kulturno-umjetni kog stvaralaštva.

Naime, u skladu sa zaklju kom Vlade, u martu 2020. godine, objavljen je **vanredni javni konkurs** za sufinansiranje aktivnosti iz oblasti kulturno-umjetni kog stvaralaštva, u cilju ublažavanja negativnih posljedica koje na nezaposlene kulturne djelatnike ostavlja epidemija COVID-19, zbog otkazivanja mnogobrojnih programa i obustave djelatnosti u institucijama kulture. Konkurs je bio namijenjen fizi kim i pravnim licima ije su djelatnost i funkcionalnost

ugrožene zbog sprovođenja neophodnih mjera zaštite od epidemije, i to: nezaposlenim umjetnicima i stručnjacima u kulturi, samostalnim umjetnicima i preduzetnicima u kulturi, bioskopskim prikazivačima je djelatnost privremeno obustavljena, kao i internet portalima je djelatnost u funkciji javnog interesa u kulturi i blagovremenog informisanja građana.

Na vanrednom konkursu, Ministarstvo kulture, u saradnji s nacionalnim ustanovama kulture, sufinansiralo je 145 projekata iz oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva, s ukupnim iznosom 346.840 €, i to: 19 iz oblasti pozorišne djelatnosti (48.200 €); 59 iz oblasti likovne i primijenjene umjetnosti i dizajna (101.940 €); 27 iz oblasti muzičke umjetnosti (53.400 €); 15 iz oblasti književnosti (29.200 €); 20 iz oblasti kinematografije (68.100 €) i 5 projekata internet portala (46.000 €).

Za program podrške razvoju kulture u Nikšiću pod nazivom „**Kultura mladih – Nikšić**“, Ministarstvo kulture opredijelilo je 73.000 € za realizaciju aktivnosti kroz 6 programa (pozorišni, književni, likovni, muzički, manifestacije i festivali).

Program Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija 2017–2020. koncipiran je kao intersektorska strategija kojom se doprinosi valorizaciji državnog i kulturnog identiteta, prezentaciji multikulturnog konteksta Crne Gore, jačanju sektora kreativnih industrija itd.

U skladu s Akcionim planom ovog programa za 2020. godinu, koji je usvojen na sjednici Vlade 2. aprila 2020. godine, realizovane su sljedeće aktivnosti: priprema i štampa Zbornika dokumenata: „Monumenta Montenegrina Vaticana“ – izdavač Ministarstvo kulture u saradnji sa štamparijom Obod; dokumentarni serijal Hrišćanske crkve u Crnoj Gori kroz istoriju, u produkciji B film Montenegro; upravljanje online „Art market“ platformom u saradnji s Udruženjem likovnih umjetnika Crne Gore; nastavak projekta objavljivanja dvojezičnog (crnogorsko-slovenskog) izdanja „Gorskog vijenca“ Petra II Petrovića Njegoša; nastavak programa umjetničkih rezidencija „Montenegroartlines Visitor Program“ u saradnji sa izdavačkom kućom OKF; sprovođenje javnog konkursa za oblast kreativnih industrija i naučnih istraživanja, u okviru dvije tematske cjeline: Dizajn i razvoj proizvoda i Uspostavljanje ICT proizvoda, na kojemu je sufinansirano 17 projekata s ukupno 150.000 €.

Manifestacije i festivali od posebnog značaja za kulturu – Ministarstvo kulture je nastavilo sa kontinuiranom podrškom onih manifestacija i festivala sa statusom od posebnog značaja za kulturu, koje su u specifičnim epidemiološkim okolnostima mogle biti organizovane: Kotor Art i Ratkovičeve poezije.

Preostale tri manifestacije: Internacionalni simpozijum skulpture u Danilovgradu, koji od 2019. godine ima status od posebnog značaja za kulturu, Filmski festival Herceg Novi – Montenegro film festival i Internacionalni TV festival u Baru, u 2020. godini epidemiološke krize, nijesu realizovane.

U skladu s planiranom dinamikom obezbijeno je regulisanje i ostvarivanje prava po osnovu statusa „**istaknuti kulturni stvaralac**“. Na kraju 2020. ukupno je 44 umjetnika s ovim statusom (dva su nova umjetnika kojima je dodijeljen status, a za tri umjetnika je status prestao).

Takođe, planiranom dinamikom su realizovana i pitanja koja se odnose na ostvarivanje prava i obaveza **samostalnih umjetnika**. Pravo po ovom osnovu (na plaćanje doprinosa za ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu i uplatu obaveznih socijalnih doprinosa), na kraju 2020. imala su 124 samostalna umjetnika (u odnosu na 107 iz 2019. godine, bilo je: 21 za priznanje, 4 za prestanak statusa, a 34 za produženje).

Tokom 2020. obezbijena je **podrška mladim talentima i studentima** u oblasti umjetnosti i kulture za školovanje ili stručno usavršavanje na referentnim obrazovnim institucijama u inostranstvu i u okviru međunarodnih radionica, kao i za učesnike na međunarodnim takmičenjima i festivalima. U tom smislu, podržano je 9 mladih talentovanih muzičara: 8 za edukaciju (studije klavira i studije solo pjevanja u Beču, gitare u Minhenu i Indianapolisu, klavira u Londonu, džez muzike u Bostonu, specijalisti kontrabasa u Parizu, master studije etnomuzikologije u Banjaluci) i 1 za učesnike na međunarodnoj radionici (GitarArt u Beogradu); kao i student kulture i medija (Beograd), student specijalističkih studija FTV režije (Skoplje), student doktorskih studija dramaturgije (Novi Sad).

Obezbijena je i podrška za 2 umjetnika i stručnjaka u kulturi za **stručno usavršavanje** na referentnim obrazovnim institucijama u inostranstvu i u okviru

me unarodnih radionica, i to: za u eš e na rezidencijalnom programu i konferenciji u oblasti dramske pedagogije u Pakistanu i seminaru u oblasti likovne umjetnosti u Austriji.

Kada je rije o **me unarodnoj promociji i prezentaciji crnogorske kulture**, Ministarstvo je u 2020. godini podržavalo u eš e doma ih autora na referentnim internacionalnim manifestacijama i festivalima, s tim što je, u uslovima pandemije COVID-19, za takav vid podrške postojao znatno manji broj zahtjeva nego prethodnih godina. Podržano je u eš e našeg istaknutog kulturnog stvaraoca - vajara na kolektivnoj izložbi u Francuskoj; u eš e reditelja na filmskom festivalu na Jahorini, te sufinansirana realizacija Festivala filma Jugoisto ne Evrope u Parizu i Berlinu. Obezbi je ena je podrška za nastupe crnogorskih književnika na sljede im manifestacijama održanim van Crne Gore: književnom festivalu Culture Festival Literature and Wine, u Kremsu, Austrija, 37. Me unarodnom festivalu migracija i kulture u Luksemburgu, sajmu knjiga u Lajpcigu, kao i festivalu Bookstan u Sarajevu.

U kontekstu planiranih mjera u okviru institucionalnog razvoja, koje se odnose na donošenje novih **pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova u nacionalnim ustanovama kulture**, pružena je stru na pomo prilikom utvr ivanja navedenih pravilnika u: Muzi kom centru Crne Gore, Kraljevskom pozorištu „Zetski dom“ i Crnogorskom narodnom pozorištu, na koje su saglasnost dali Ministarstvo, odnosno Vlada Crne Gore.

4.2. Direktorat za kulturnu baštinu

Direktorat za kulturnu baštinu je, tokom 2020. godine, obavljao poslove koji se odnose na: zaštitu i o uvanje kulturne baštine; unapre enje konzervatorske, muzejske, arhivske, kinote ke i bibliote ke djelatnosti; u eš e u izradi i realizaciji me unarodnih programa istraživanja; pra enje propisa i procjenu njihovog uticaja na kulturnu baštinu; ostvarivanje saradnje sa NVO koje se bave zaštitom kulturne baštine; izradu tekstova nacrti i predloga zakona i drugih propisa iz ove oblasti i staranje o njihovom sprovo enju; vršenje nadzora nad radom Državnog arhiva, Uprave za zaštitu kulturnih dobara i javnih ustanova iz oblasti kulturne baštine iji je osniva država; utvr ivanje ispunjenosti uslova za osnivanje i rad javnih ustanova kulture iz oblasti kulturne baštine i realizaciju Akcionog plana Programa razvoja kulture 2016–2020.

Pregled aktivnosti realizovanih tokom 2020. godine

Program zaštite i o uvanja kulturnih dobara za 2020. godinu – Direktorat za kulturnu baštinu vršio je poslove na sprovo enju navedenog programa, koji se odnosio na finansiranje i sufinansiranje 87 programa i projekta, u saradnji s nacionalnim i opštinskim javnim ustanovama i organima uprave iz oblasti kulturne baštine, uklju uju i i druge subjekte koji doprinose zaštiti, unapre enju i popularizaciji kulturne baštine. Finansijska sredstva za realizaciju projekata iznosila su **1.142.114,50 €** od ega 400.000 € iz namjenskih sredstava. Ministarstvo kulture je tokom 2020. godine, kroz neposrednu komunikaciju i izvještavanje realizatora projekta, u kontinuitetu vršilo monitoring implementacije Programa zaštite. Od planiranih 87 projekta, 41 je u potpunosti realizovan, 8 projekata e se realizovati nakon izvještajnog perioda, a 38 projekata nije realizovano. Realizovani su projekti iz oblasti: konzervatorskih i arheoloških istaživanja (6 realizovano u potpunosti, 1 se relizuje u 2021. godini, a 7 nije realizovano); izrade konzervatorskih projekata i/ili sprovo enje konzervatorskih mjera (14 realizovanih u potpunosti, 3 se realizuju u 2021. godini, 13 nije realizovano); edukacije i doedukacije stru nog kadra (1 realizovan, 4 nije realizovano); popularizacije i prezentacije kulturne baštine (16 realizovano u potpunosti, 3 se realizuju u 2021. godini i 9 nije realizovano); poboljšavanja uslova za zaštitu, o uvanje i prezentaciju kulturnih dobara, odgovoraju om opremom (4 realizovana projekta, 1 se realizuje u 2021. godini, a 4 se ne e realizovati), kao i aktivnost koja se odnosi na administrativno-tehni ke poslove za potrebe Savjeta za upravljanje Podru jem Kotora, i nije realizovana zbog zastoja u radu Savjeta.

Shodno Zakonu o zaštiti kulturnih dobara, Ministarstvo kulture je krajem oktobra 2020. godine raspisalo Konkurs za dodjelu sredstava za projekte Programa zaštite i o uvanja

kulturnih dobara u 2021. godini, a u novembru obrazovalo Komisiju za raspodjelu sredstava. Navedena Komisija je izvršila sistematizaciju i obradu 174 dostavljene prijave. Rang lista sa prijedlozima projekata koji će se sufinansirati u 2021. godini definisana je nakon usvajanja Budžeta za 2021. godinu. Zbog novonastale situacije izazvane COVID-19 i odlaganja usvajanja Budžeta, Program će se predložiti Vladi na usvajanje u II kvartalu 2021. godine.

Ministarstvo kulture je u kontinuitetu vršilo monitoring implementacije **menadžment planova**: Srednjovjekovnih nadgrobnih spomenika – stećaka, Istorijskog jezgra Cetinja i Menadžment plana prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora. Shodno članu 15 Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora, Savjet za upravljanje Područjem Kotora do 1. marta tekuće godine, dostavlja Vladi godišnji izvještaj o sprovođenju Menadžment plana i stanju Područja Kotora.

Na prijedlog Ministarstva kulture, Vlada Crne Gore je donijela **Odluku o obrazovanju Državne komisije za nadzor nad postupkom revizije muzejskog materijala i muzejske dokumentacije Javne ustanove Narodni muzej Crne Gore**. Zadatak Državne komisije je nadzor nad vršenjem postupka revizije navedenog muzejskog fonda, te je Ministarstvo, **Izveštaj o sprovedenom nadzoru nad postupkom revizije muzejskog materijala i muzejske dokumentacije u JU Narodni muzej Crne Gore i o utvrđenom stanju, broju i vrijednosti muzejskog materijala u postupku revizije** Državne komisije, dostavilo Vladi Crne Gore na razmatranje i usvajanje.

Predmetnim Izveštajem, Državna komisija je konstatovala da je revizijom u Narodnom muzeju evidentirano fizičko prisustvo **66.272 muzejska predmeta** (u Etnografskom muzeju – 5.019, Umjetni kom muzeju – 4.071, Muzeju kralja Nikole – 41.185, Njegoševom muzeju – 1.610, Istorijskom muzeju u okviru stalne postavke – 14.387), **arhivska građa u 397 fascikli, sa 238.397.3 listova i 57.660 bibliografskih jedinica**. Takođe, u postupku revizije je utvrđeno da **nedostaje 2.914 muzejskih predmeta** (u Etnografskom muzeju – 194, Umjetni kom muzeju – 96, Muzeju kralja Nikole – 967, Njegoševom muzeju – 1.333, Istorijskom muzeju u okviru stalne postavke – 324), **3.679 predmeta iz crnogorskog dvora koji su odnijeti 1919. godine**, kao i **19 dokumenata, dva naslova iz biblioteke građe i 169 bibliografskih jedinica** iz Biblioteke ko-arhivskog odjeljenja Narodnog muzeja, od čega status kulturnog dobra ima **898 muzejskih predmeta i bibliografskih jedinica** (u: Etnografskom muzeju – 102, Umjetni kom muzeju – 7, Muzeju kralja Nikole – 104, Njegoševom muzeju – 360, Istorijskom muzeju u okviru stalne postavke – 231 i 94 bibliografske jedinice iz Biblioteke ko-arhivskog odjeljenja).

Vlada Crne Gore je 15. oktobra 2020, donijela Zaključke koji se odnose na usvajanje Izveštaja, prestanak mandata Državne komisije, zaduženje Ministarstva da u kontinuitetu vrši nadzor nad sprovođenjem propisa i ovih zaključaka i zaduženja Narodnog muzeja, koji je, u bitnom dužan da: sprovede proceduru iz čl. 11 Pravilnika o načinu, postupku i rokovima revizije muzejskog materijala, koja se odnosi na donošenje mjera zaštite muzejskog materijala i muzejske dokumentacije JU Narodni muzej Crne Gore, sa odbacivanjem prijedloga za otpis muzejskog materijala; otpisne i okonča postupak zaključivanja muzejske dokumentacije u skladu sa članom 5 st. 7 i 9 Pravilnika o načinu vođenja, vrstama i sadržaju dokumentacije o muzejskom materijalu i odmah otpisnu obradu muzejskog materijala, sistematizovanje istog u muzejske zbirke i njihovo raspoređivanje na muzejske jedinice i zaposlene, inventarisanje i reinventarisanje, u skladu s odgovarajućim podzakonskim aktima, posebno od onih muzejskih predmeta, biblioteke i arhivske građe za koje je u postupku revizije konstatovano da nijesu inventarisani; Upravi za zaštitu kulturnih dobara dostavi podatke o uvođenim promjenama kod predmeta sa statusom kulturnog dobra, kao dopunu elaborata o njihovoj revalorizaciji. Shodno Zaključku Vlade, Ministarstvo je izvršilo uvid u stepen izvršenja istih kroz akta o postupanju Narodnog muzeja.

Ministarstvo kulture i Ministarstvo prosvjete su, shodno Zaključcima Vlade Crne Gore koji su donijeti nakon usvajanja **Informacije o kadrovskim kapacitetima organa i ustanova koji se bave zaštitom i o uvođenju kulturne baštine** (27. septembra 2018), inicirali organizovanje studijskog (osnovnog, master i doktorskog) programa konzervacije i restauracije u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju.

Predmetnom Informacijom je, izme u ostalog, konstatovano da je najve i broj diplomiranih konzervatora i restauratora u crnogorskim ustanovama kulture stekao formalno obrazovanje na Kulturološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, koji je djelovao na Cetinju u periodu od 1982. do 1988. godine, kada se ukida i osniva Fakultet likovnih umjetnosti. Navedena okolnost uslovia je da se postoje i konzervatorski kadar, koji ini 50% ukupno zaposlenih stru nih lica u oblasti zaštite i o uvanja kulturne baštine (broj diplomiranih konzervatora i restauratora u organima državne uprave i nacionalnim ustanovama kulture je 57, a u opštinskim javnim ustanovama 17), nalazi u starosnoj dobi 50–60 godina, pa postoji realna opasnost da e odlaskom postoje eg stru nog kadra u penziju, konzervatorska djelatnost ostati bez osnovnog, usko specijalizovanog stru nog kadra, neophodnog za obavljanje specifi nih poslova konzervatorske djelatnosti. U odnosu na navedeno, na zahtjev Ministarstva, Univerzitet Crne Gore je razradio koncept i preduzeo konkretne mjere, pripremio dokumentaciju za akreditaciju i osnivanje Interdisciplinarnog studijskog programa konzervacija i restauracija, osnovnih i master studija, uz napomenu da se u kasnijoj fazi organizuje i doktorski nivo studija. Na osnovu pripremljene dokumentacije i Informacije o potrebi organizovanja studijskog programa konzervacije i restauracije Ministarstva kulture i Ministarstva prosvjete, Vlada Crne Gore je 23. jula 2020. donijela Zaklju ke, kojima se, u bitnom, zadužuje Ministarstvo kulture da kroz Program zaštite i o uvanja kulturnih dobara obezbijedi finansiranje studijskog programa konzervacije i restauracije, za prvi petogodišnji period i preporu uje Univerzitetu Crne Gore da do kraja III kvartala 2020. pripremi i akredituje program osnovnih studija konzervacije i restauracije.

Direktorat za kulturnu baštinu je obavio analizu i nadzor nad realizacijom ugovora zaklju enih u okviru realizacije Programa zaštite i o uvanja kulturnih dobara za period 2015–2019. godine, kroz uvid u dokaze o završenim projektima i namjenskom utrošku upla enih sredstava, kod 28 pravnih subjekata.

Ministarstvo kulture je, na osnovu ovlaš enja iz lana 11 stav 3 Zakona o muzejskoj djelatnosti i lana 28 Zakona o kulturi, izvršilo utvr ivanje uslova za obavljanje muzejske djelatnosti i izdalo dva rješenja o odobravanju obavljanja iste, u: Opštinskoj javnoj ustanovi „Muzeji“ Kotor i Javnoj ustanovi Muzej i galerija Tivat.

Vlada Crne Gore je, 5. decembra 2019, razmatrala i usvojila Informaciju o dosadašnjim aktivnostima u vezi sa prenošenjem posmrtnih ostataka potomaka dinastije Petrovi Njegoš, koju je dostavilo Ministarstvo kulture, i s tim u vezi donijela Zaklju ke kojima je zadužila Ministarstvo kulture da do kraja prvog kvartala 2020. godine informiše Vladu o stepenu realizacije aktivnosti u vezi sa prenošenjem posmrtnih ostataka potomaka dinastije Petrovi Njegoš. U izvještajnom periodu, Stru ni tim obrazovan od strane Koordinacionog odbora sagledao je prostorne komponente, izvršio analizu dokumentacije, te pripremio prijedlog Projektnog zadatka ure enja lokacije za pohranjivanje posmrtnih ostataka lanova dinastije Petrovi Njegoš, koji sadrži grafi ku, foto i deskriptivnu dokumentaciju, kao i prijedlog princa Nikole Petrovi a Njegoša, sa skicom njegove vizije predložene lokacije, u kojem se pored ostalog navodi, da bi zbog novonastale situacije u Crnoj Gori bilo poželjno sprovesti ceremoniju prenošenja posmrtnih ostataka potomaka dinastije Petrovi Njegoš, kada se za to steknu uslovi.

Tako e, održana je i sjednica Organizacione komisije za sve enu ceremoniju do eka i sahrane posmrtnih ostataka potomaka dinastije Petrovi Njegoš iz Italije, Francuske i Austrije, dana 27.12.2019. godine, na kojoj su razmotrene dosadašnje aktivnosti, kao i poteško e u vezi s organizovanjem ekshumacije prin eva Danila i Mirka Petrovi a Njegoša. Na sjednici je zaklju eno da se shodno okolnostima intenziviraju sve aktivnosti kako bi se obezbijedili uslovi za ceremoniju do eka i sahrane posmrtnih ostataka potomaka dinastije Petrovi Njegoš.

Ministarstvo kulture je, u saradnji s Ministarstvom vanjskih poslova, inteziviralo komunikaciju s Ambasdom Crne Gore u Austriji, kako bi se riješila sporna pitanja oko pribavljanja odobrenja od strane pravnih nasljednika grobnog mjesta prin eva Danila i Mirka Petrovi a Njegoša, i obavila njihova ekshumacija. U tom smislu je, na prijedlog Ministarstva kulture, u Podgorici održan sastanak predstavnika Ministarstva kulture i Ministarstva vanjskih poslova, 27. januara 2020, na kojem su razmotrene okolnosti navedene u noti Ministarstva

vanjskih poslova Austrije (dostavljena od Ministarstva vanjskih poslova Crne Gore 2019. godine).

U odnosu na zaključke s pomenutog sastanka, Ministarstvu kulture je dostavljena Informacija od Ambasade Crne Gore u Beču sa podacima o preduzetim aktivnostima prema Ministarstvu vanjskih poslova Austrije, kao i o saznanjima do kojih se došlo posrednim putem, a u vezi s trenutnim stanjem dva grobna mjesta u Beču. Također, Ministarstvo kulture je preko Ministarstva vanjskih poslova, Ambasadi Austrije u Crnoj Gori uputilo dokumentaciju s Informacijom o prenošenju posmrtnih ostataka potomaka dinastije Petrović-Njegoš iz Austrije (13.2.2020. godine), nakon čega je ambasadorica Austrije u Crnoj Gori, dostavila informacije o spornim pitanjima vezano za grobna mjesta prinčeva Danila i Mirka Petrovića-Njegoša (2.3.2020. godine).

Imajući u vidu značaj rješavanja imovinsko pravnih odnosa lokacije na kojoj se planira pohranjivanje posmrtnih ostataka potomaka dinastije Petrović-Njegoš, Prijestonica Cetinje je 19.3.2020. godine, informisala Ministarstvo kulture da je u fazi pripreme prijedlog Odluke o kupovini nepokretnosti za predmetnu namjenu, a koju treba da razmatra i donese Skupština Prijestonice Cetinje. O svim aktivnostima, Ministarstvo je informisalo Vladu Crne Gore, te je na sjednici od 2. aprila 2020, Vlada zadužila Ministarstvo da do kraja III kvartala 2021. godine informiše o stepenu realizacije aktivnosti. Nadalje, nastavljene su aktivnosti koje su se odnosile na komunikaciju s Ministarstvom vanjskih poslova i ambasadom Austrije, analizi mogućeg scenarija za ceremoniju prenošenja posmrtnih ostataka, za pripremnu aktivnost na izradi projektnog zadatka za učesnike konkursa za izradu idejnog rješenja uređenja lokacije za pohranjivanje posmrtnih ostataka članova Dinastije Petrović-Njegoš, kao i sa Prijesticom Cetinje oko **rješavanja spornih pitanja predložene lokacije**. Imajući u vidu novonastale okolnosti izazvane virusom COVID-19, nije bilo moguće nastaviti planirane aktivnosti.

U skladu s odredbama zakona i podzakonskih akata iz oblasti kulturne baštine, u Ministarstvu kulture su u toku 2020. godine, djelovale sljedeće komisije: Stručna komisija za dodjelu stručnih zvanja, Komisija za polaganje stručnog ispita, Komisija za izdavanje i oduzimanje konzervatorske licence, Komisija za izdavanje i oduzimanje istraživačke licence i Komisija za spomen-obilježja, o čemu je Ministarstvo postupalo u prvostepenom postupku.

Ministarstvo je u okviru obaveza unapređenja stanja kulturnih dobara, prema zahtjevima, obezbjedilo sredstva za hitne intervencije na: spomen-obilježjima Spomenik poginulim Lješnjanima u borbama za slobodu, Barutana, Glavni grad Podgorica; Spomenkompleks na Grahovu, Opština Nikšić; Spomen groblju u Brezi, Opština Kolašin; Spomenik slobodi u Opštini Ulcinj; podizanje spomen-obilježja princezi Kseniji Petrović-Njegoš, Glavni grad Podgorica; nepokretnim kulturnim dobrima Kula Lazara Šćepčevića (organizovanje izložbene postavke); Most na Klezni, Opština Ulcinj; Stari grad Bar; Most Knjaza Danila na rijeci Mrtvici, Opština Kolašin; objektu Elektroprivrede, Prijestonica Cetinje; Starog zatvora, Opština Kotor; nematerijalnog kulturnog dobra: Bokeljska mornarica Kotor i Vještina izrade čunova na Skadarskom jezeru; pokretnim kulturnim dobrima u prostoru za uređenje u objektima Narodnog muzeja, kao i za zaštitna arheološka istraživanja koja su bila neophodna radi nastavka određenih građevinskih radova.

Nastavljena je saradnja s **Univerzitetom iz Mitige** na sprovođenju sistematskih arheoloških istraživanja na lokalitetu Crvena stijena u Opštini Nikšić.

Shodno Zakonu o zaštiti kulturnih dobara, Direktoratu za kulturnu baštinu je sproveo aktivnosti na prijedlogu o upravljanju donacije američke državljanke Lori Šćepčević, a koja se odnosi na porodičnu zaostavštinu predmeta dr. Pera i Marije Šćepčević. Donacija od oko 38 predmeta ustupljena je Ambasadi Crne Gore u SAD, ali nije dopremljena u Crnu Goru i preuzeta od strane Narodnog muzeja, zbog pandemije COVID-19.

Ministarstvo kulture je obrazovalo Radnu grupu za izradu dokumentacije i informacije o pokretnim arheološkim artefaktima. Shodno navedenom, obrađeno je 670 predmeta pronađenih tokom arheoloških istraživanja Narodnog muzeja sljedećih lokaliteta: Riježani, Opština Nikšić; Antička sjeverna nekropola na Duklji, Glavni grad Podgorica; Srednjovjekovni grad Svačica, Opština Ulcinj; Kujava; Čuteza; Šipkova glavica; Oblun (Oblon), Gradska opština Golubovci; Riječki grad; Samobor, Skadarsko jezero i Žabljak Crnojevića, Prijestonica Cetinje.

Tako e, Ministarstvo kulture, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Narodni muzej Crne Gore, su nastavili realizaciju Projekta „Organizovanje Muzeja policije“, te je Radna grupa u izvještajnom periodu završila stručnu obradu, dokumentaciju i nacrt Elaborata. U oblasti strateškog planiranja u djelatnostima kulturne baštine, potpisan je trojni sporazum o saradnji na osnivanju Muzeja pošte, date smjernice za inicijativu o eventualnom osnivanju Muzeja na Grahovu, obrazovana je Projektna grupa za izradu tematsko-ekspozicionog plana i organizovanja muzejske postavke vezane za I, II i III zasjedanje ZAVNO-a, koja e biti smještena u objektu bivše osnovne škole „Risto Manojlovi “ Opština Kolašin, koja je uradila nacrt navedene dokumentacije, kao i na poslovima organizacije i reorganizacije opštinskih ustanova iz oblasti kulturne baštine u opštinama Ulcinj i Tivat. Elaborat o reorganizaciji JU Centar za kulturu Tivat i osnivanje JU Gradska biblioteka Tivat i JU Tivatsko pozorište, koji je ra en kroz saradnju Ministarstva i Opštine Tivat, usvojila je Skupština Opštine Tivat, u maju 2020. godine.

4.3. Direktorat za projekte od kapitalnog zna aja za kulturu i promociju i razvoj kreativnih industrija

U prethodnoj godini, Direktorat je intenzivirao aktivnosti na realizaciji projekata usmjerenih na zaštitu i unapre enje kulturne baštine, stvaranje i unapre enje uslova za razvoj kulturno-umjetni kog stvaralaštva i razvoj kulturnih i kreativnih industrija. Kroz sagledavanje potreba kulturnog sektora u pogledu obezbje enja adekvatne infrastrukture, za obavljanje svih djelatnosti od zna aja za razvoj kulture, posebno imaju i u vidu odredbe Zakona o regionalnom razvoju Crne Gore, preduzimane su kontinuirane aktivnosti na izradi i reviziji tehni ke dokumentacije i izvo enju radova na izgradnji, odnosno rekonstrukciji objekata kulture, od kojih ne mali broj ima status kulturno dobro. Projekti su realizovani u saradnji sa partnerima: Uprava javnih radova, Kancelarija Programa ujedinjenih nacija za razvoj u Crnoj Gori (UNDP), organi lokalne samouprave, javne ustanove iz oblasti kulture i drugi relevantni subjekti, za koje su osim sredstava Budžeta Crne Gore, obezbije eni i eksterni izvori finansiranja.

Tako e, Direktorat je nastavio s implementacijom Programa „Kreativna Crna Gora – Identitet, imidž, promocija 2017–2020“, kroz podršku aktivnostima namijenjenim razvoju kulture, prvenstveno putem konkursa za sufinansiranje projekata i programa iz oblasti kreativnih industrija i nau nih istraživanja.

Pregled realizovanih aktivnosti tokom 2020. godine

Tokom 2020. godine, u dijelu projekata od kapitalnog zna aja za kulturu realizovane su brojne aktivnosti na izradi i reviziji tehni ke dokumentacije i izvo enju radova na adaptaciji i rekonstrukciji objekata kulture. Aktivnosti su bile usmjerene u nekoliko pravaca:

- Stvaranje infrastrukturnih uslova za razvoj kreativnih industrija – Rezidencijalni centri/Kreativni habovi;
- Zaštita i valorizacija kulturne baštine;
- Unapre enje uslova za obavljanje drugih djelatnosti u oblasti kulture.

U pogledu ja anja infrastrukturnih kapaciteta za podršku, razvoj i promociju kulturnih i kreativnih industrija, a na osnovu identifikacije aktera koji djeluju u razli itim stvarala kim djelatnostima i ispitivanjem potencijalnih lokacija na teritoriji Crne Gore, Ministarstvo kulture obuhvatilo je sedam opština u kojima sprovodi aktivnosti na uspostavljanju rezidencijalnih centara i kreativnih habova. Tokom 2020. godine, realizovano je sljede e: okon ani su radovi na adaptaciji objekta br. 85 - Palata, **Stari grad Bar**, za potrebe uspostavljanja Kreativnog haba za savremeno vajarstvo, modelovanje i multimediju sa rezidencijama; u saradnji s UNDP sproveden je me unarodni javni konkurs za izbor Idejnog urbanisti ko-arhitektonskog rješenja adaptacije vojnog kompleksa Cerovo u **Bijelom Polju**, za potrebe uspostavljanja Regionalnog kreativnog centra (aktivnosti se nastavljaju u 2021. godini); izvo eni su radovi na rekonstrukciji Zgrade zatvora u **Starom gradu Kotoru**, za potrebe uspostavljanja Centra za razvoj

kreativnih industrija sa rezidencijalnim jedinicama (radovi se okončaju u prvom kvartalu 2021); izrađena je i revidovana tehnička dokumentacija za rekonstrukciju objekata br. 2 i 3 u okviru kompleksa Tamnice Jusova a, **Glavni grad Podgorica**, za potrebe uspostavljanja Kreativnog haba za razvoj ICT-a (aktivnosti se nastavljaju u 2021); u saradnji s UNDP sproveden je međunarodni javni konkurs za izbor idejnog arhitektonsko-urbanističkog rješenja prenamjene kompleksa Tvrđava Španjola, **Herceg Novi**, za potrebe uspostavljanja Kreativnog haba sa rezidencijama za umjetnike (aktivnosti se nastavljaju u 2021); realizovani radovi na uređenju enterijera Kule Peška u **Šavniku** za potrebe uspostavljanja Rezidencijalnog centra za književnike; izrađena je tehnička dokumentacija za adaptaciju kompleksa Kule Lazara Šćepića u **Plužinama** za potrebe uspostavljanja Rezidencijalnog centra za istraživanje u oblasti istorije i zaštite tih UNESCO područja (aktivnosti se nastavljaju u 2021. godini).

U dijelu zaštite i valorizacije kulturne baštine, u skladu s ciljevima definisanim Zakonom o zaštiti kulturnih dobara, koji se odnose na očuvanje i unapređivanje kulturnih dobara i njihovo prenošenje budućim generacijama u autentičnom obliku, kao i obezbjeđivanje održivog korištenja kulturnih dobara, shodno njihovim tradicionalnim ili novim odgovarajućim namjenama, preduzimane su aktivnosti na izradi tehničke dokumentacije i izvođenju radova na unapređenju kulturnih dobara. U tom kontekstu, tokom 2020. godine, realizovano je sljedeće: u saradnji sa UNDP, započeti su radovi na rekonstrukciji zgrade Muzeja u **Bijelom Polju** (aktivnosti se nastavljaju u 2021); izrađena je tehnička dokumentacija za izvođenje radova na rekonstrukciji Gradskih bedema – ostataka Onogošta u **Nikšiću** (aktivnosti se nastavljaju u 2021); u saradnji s Upravom javnih radova realizovan je postupak javne nabavke opreme za Centalni depo JU Narodni muzej Crne Gore, **Prijestonica Cetinje** (aktivnosti se nastavljaju u 2021); u saradnji s UNDP izvedeni su radovi na adaptaciji nivou -4,80 tvrđava Forte Mare u **Herceg Novom**; sprovedeni postupci koncesije za valorizaciju nepokretnih kulturnih dobara za dva kulturna dobra: Tvrđava Besac, **Opština Bar** i Zadužbina Ljubatovića, **Opština Kotor**.

Imajući u vidu da je Nacionalnim programom razvoja kinematografije 2018–2023. prepoznata potreba tehničko-tehnološke modernizacije, odnosno digitalizacije bioskopa, koja predstavlja jedan od glavnih preduslova za razvoj prikazivačke djelatnosti, u saradnji sa partnerima, sprovedene su aktivnosti na realizaciji pet projekata kojima su obuhvaćena sva tri regiona: sjeverni, centralni i primorski. U tom dijelu realizovano je sljedeće: izrađena je tehnička dokumentacija za adaptaciju dijela prizemlja objekta Doma kulture u **Baru** (aktivnosti se nastavljaju u 2021); izrađena je tehnička dokumentacija za adaptaciju dijela prizemlja zgrade Organizacije Crvenog krsta **Prijestonica Cetinje** (aktivnosti se nastavljaju u 2021); u saradnji s UNDP i Opštinom Mojkovac realizovana je digitalizacija bioskopa u sklopu Centra za kulturu „Nenad Rakočević“ u **Mojkovcu**; u saradnji s UNDP realizovano je opremanje bioskopa Doma kulture u **Ulcinj**; u saradnji s Opštinom Kotor realizuje se projekat digitalizacije bioskopske sale u **Kotoru** (aktivnosti se nastavljaju u 2021). Pored navedenog, u saradnji s **Opštinom Ulcinj** izrađena je i revidovana tehnička dokumentacija za rekonstrukciju nekadašnje kino sale u cilju uspostavljanja polivalentnog prostora (aktivnosti se nastavljaju u 2021. godini).

U dijelu promocije i razvoja kreativnih industrija, nastavljena je implementacija Programa „Kreativna Crna Gora – Identitet, imidž, promocija 2017-2020“, kroz podršku aktivnostima namijenjenim razvoju kulture. Objavljen je javni konkurs za sufinansiranje projekata i programa iz oblasti kreativnih industrija i naučnih istraživanja, u skladu s Akcionim planom u 2020. godini. Podržano je 17 proizvoda i projekata s ukupno 150.000 €, u sljedećim tematskim okvirima:

- dizajn proizvoda: 10 proizvoda u ukupnoj vrijednosti 54.000 €;
- uspostavljanje ICT proizvoda: 7 proizvoda i projekata u ukupnom iznosu 96.000 €.

Tokom 2020. godine, nakon obezbjeđenja prostora za rad i neophodne infrastrukture, kao što je navedeno, uspostavljena su dva kreativna haba: Kreativni hab za savremeno vajarstvo, modelovanje i multimediju sa rezidencijama u Baru i Rezidencijalni centar za književnike u Šavniku i time stvoreni uslovi za otpočinjanje programskih aktivnosti koje se nastavljaju u 2021. godini.

Na polju internet promocije, na Instagramu je aktiviran blog www.instagram.com/creative.montenegro, koji prati više od 1.200 autora iz različitih kreativnih djelatnosti, a koji se uređuje redovnim mjesecnim sadržajem, kao i afirmacijom samog programa „Kreativna Crna Gora“.

4.4. Direktorat za medije

Sloboda izražavanja – U 2020. godini u Skupštini Crne Gore usvojeni su Zakon o medijima i Zakon o nacionalnom javnom emiteru Crne Gore.

Kada su u pitanju rezultati u oblasti slobode izražavanja za 2020. godinu, u dijelu nadležnosti Direktorata za medije, Izvještaj Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2020. godinu ukazuje da je Crna Gora „postigla određeni nivo pripreme u ovoj oblasti“, te da je „postignut napredak u medijskom zakonodavstvu“. Izvještajem su prepoznati napori uloženi u izradu novog pravnog okvira u oblasti medija, te konstatovano da su isti ostali „zasjenjeni hapšenjima i postupcima protiv urednika internet portala i građana zbog sadržaja koji su objavljivali ili dijelili na internetu tokom 2020. godine“, kao i da iz tih razloga generalno nije postignut napredak u ovoj oblasti.

Podrška medijskom pluralizmu – U skladu sa Zakonom o medijima i Pravilnikom o načinu i uslovima raspodjele sredstava iz budžeta Crne Gore za određene programske sadržaje koje realizuju mediji, u cilju podrške medijskom pluralizmu, uspješno su sprovedeni: javni konkurs kojim se finansiraju programski sadržaji lokalnih štampanih medija i neprofitnih štampanih medija, kao i javni konkurs kojim se finansiraju programski sadržaji koje realizuju komercijalni radio emiteri. Na osnovu predmetnih konkursa zaključen je 21 ugovor u ukupnom iznosu 195.500 €.

Podrška pluralizmu medija usljed pandemije COVID-19 – Pravovremene i pouzdane informacije koje se odnose na prirodu i stepen ugroženosti javnog zdravlja, te puna informisanost građana o preporukama i mjerama u borbi protiv COVID-19, izuzetno su značajne aktivnosti koje sprovode mediji u cilju javnog interesa.

Imaju i u vidu značaj medija u pristupu pouzdanim informacijama i distribucije istih građanima Crne Gore, Direktorat za medije je, u cilju podrške pluralnom informisanju javnosti u veoma izazovnom momentu za naše društvo u cjelini, sproveo javni konkurs za kreiranje i proizvodnju programskih sadržaja u dnevnim štampanim medijima u skladu sa situacijom i ekonomskim posljedicama izazvanim pandemijom COVID-19, u iznosu 150.000 €. Dodatno, u cilju formiranja dopisničke mreže za potrebe pravovremenog informisanja i saradnje sa medijima na nacionalnom nivou, obezbijeđena je jednokratna finansijska podrška lokalnim javnim emiterima u iznosu od po 2.500 € (ukupno 35.000 €).

Meunarodna saradnja – U oblasti meunarodne saradnje preduzete su aktivnosti iz nadležnosti ovog Direktorata, s aspekta Poglavlja 10 – Informaciono društvo i mediji i Poglavlja 23 – Pravosuđe i temeljna prava. U kontekstu navedenog, predstavnici Direktorata za medije imali su kontinuirano učestvovali u aktivnostima radnih grupa predmetnih poglavlja, kao i razmatranje i ocjenjivanje celeksa nadležne oblasti. Dodatno, predstavnici Direktorata za medije učestvovali su i imali izvještajne aktivnosti povodom X Pododbora za stabilizaciju i pridruživanje (novembar 2020) i Pododbora za inovacije, ljudske resurse, informatičko društvo i socijalnu politiku (oktobar 2020).

4.5. Ostale aktivnosti iz rada Ministarstva kulture

Saradnja sa sektorom turizma – U saradnji s Ministarstvom održivog razvoja i turizma realizovan je projekat Turistička valorizacija kulturne baštine.

Saradnja sa sektorom obrazovanja – Ministarstvo kulture je, u saradnji s Ministarstvom prosvjete i Univerzitetom Crne Gore, pokrenulo aktivnosti na organizovanju studijskog programa konzervacije i restauracije za petogodišnji period.

Intersektorska saradnja – Ministarstvo kulture u kontinuitetu učestvuje u izradi i realizaciji intersektorskih strateških i planskih dokumenata iz nadležnosti drugih resora, i odgovarajućih periodičnih izvještaja: Strategija regionalnog razvoja Crne Gore 2014–2020,

Strategija razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća 2018–2022 (Ministarstvo ekonomije); Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine, Program razvoja kulturnog turizma Crne Gore 2019–2021 (Ministarstvo održivog razvoja i turizma); Strategija za ostvarivanje prava djeteta 2019–2023 (Ministarstvo rada i socijalnog staranja); Strategija za prevenciju i zaštitu djece od nasilja 2017–2021 (Ministarstvo zdravlja); Strategija za mlade 2017–2021 (Ministarstvo sporta i mladih); Program za razvoj i podršku talentovanim uenicima 2020–2022 (Ministarstvo prosvjete); Strategija za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2017–2021, Strategija za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016–2020, Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019–2023, Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017–2021 (Ministarstvo za ljudska i manjinska prava); Strategija Evropske unije za jadransko-jonski region EUSAIR (Ministarstvo vanjskih poslova); Strategija saradnje s dijasporom – iseljenicima 2019–2023 (Uprava za dijasporu); Komunikaciona strategija Vlade Crne Gore 2018–2020 (GSV).

Saradnja s nevladinim sektorom – Komisija Ministarstva kulture za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata/programa nevladinih organizacija, u martu 2020. godine, objavila je javni konkurs „Razvijajmo kulturne navike!“ za finansiranje projekata/programa nevladinih organizacija u oblastima umjetnosti i kulture. Na javni konkurs podnijeto je 170 prijava od strane 163 nevladine organizacije, od čega je administrativno-tehničke uslove ispunila 91 prijava. Na osnovu bodova nezavisnih procjenjivača utvrđena je rang lista projekata od kojih je finansirano njih 20 sa ukupno 221.772,10 €.

4.5.1. Kabinet ministra

Aktivnosti Kabineta ministra tokom 2020. godine bile su usmjerene na organizaciju bilateralnih i multilateralnih susreta, organizaciju konferencija, okruglih stolova, učešće ministra na konferencijama, simpozijumima i programima, otvaranju izložbi, festivala, kao i na organizaciju drugih protokolarnih aktivnosti.

U cilju ostvarivanja javnog interesa u svim oblastima kulture i unapređenja institucionalne saradnje i ravnomjernog razvoja kulture u Crnoj Gori, realizovane su posjete lokalnim samoupravama, nacionalnim i opštinskim ustanovama kulture, kao i susreti s organizatorima manifestacija, festivala i organizacijama koje djeluju u raznim oblastima kulture i medija.

Kabinet ministra je takođe, u kontinuitetu komunicirao sa medijima, objavljivao saopštenja i informacije o aktivnostima ministra i Ministarstva, organizovao pres konferencije, odgovarao na pitanja novinara i pružao podršku prilikom priprema intervjua i TV gostovanja.

Kontinuirana aktivnost Kabineta ministra je i koordiniranje radom Ministarstva, redovnim obavezama i zaduženjima, kao i komunikacija sa Vladom, Predsjedništvom i strankama.

4.5.2. Služba za kadrovske i opšte poslove

Tokom 2020. godine sprovedena je procedura i organizovani su poslovi koji podrazumijevaju dodjelu državne nagrade – Trinaestojulska nagrada. Žiri za dodjelu Trinaestojulske nagrade donio je odluku o dodjeli tri nagrade za 2020. godinu: Institutu za javno zdravlje Crne Gore, za izuzetna ostvarenja u oblasti rada i stvaralaštva; prof. dr Ranku Lazoviću, za ostvarenje iz 2019. godine (digestivna hirurgija) i prof. dr Živku Andrijaševiću, za knjigu „Crnogorska istorija“.

Shodno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave, a u vezi s Odlukom o otpremnini u slučaju sporazumnog prestanka radnog odnosa zaposlenih u javnom sektoru, pripremljen je Javni poziv za sporazumni prestanak radnog odnosa uz isplatu otpremnine. Na taj način prestao je radni odnos za dvije službenice, u junu 2020, pa je u skladu s navedenim donešen Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva kulture, kojim su ukinuta dva službenička mjesta, od 2.7.2020. godine.

Kadrovskim planom za 2020. predviđeno je popunjavanje 10 službenih mjesta u Ministarstvu kulture. Preko Uprave za kadrove, objavljeno je devet internih/javnih oglasa i konkursa, a realizovano šest, u smislu popunjavanja službenih mjesta. Jedan oglas je tako sproveden, ali kandidati nijesu zadovoljili na testiranju, dva su u proceduri – postupak je sproveden, ali odluke o izboru kao i rješenja o zasnivanju radnog odnosa nijesu donesena, dok za jedno službeno mjesto nije pokrenut postupak oglašavanja. Pored navedenog, Kadrovskim planom za 2020. bila su predviđena i dva službena mjesta iz KP za 2019. godinu, kako bi se nastavio postupak oglašavanja i ista su popunjena. Na predlog ministra, Vlada je postavila tri lica iz kategorije visoko rukovodnog kadra – generalne direktore Direktorata za kulturno-umjetničko stvaralaštvo, Direktorata za kulturnu baštinu i Direktorata za projekte od kapitalnog značaja za kulturu i promociju i razvoj kreativnih industrija.

Od strane Ministarstva javne uprave – Odjeljenje upravne inspekcije, izvršen je inspeksijski nadzor u vezi s Planom optimizacije javne uprave za period 2018–2020. godine, gdje nije bilo nepravilnosti pa samim tim je i postupak obustavljen.

Preko Ministarstva kulture realizovan je Program stručnog osposobljavanja lica sa stečnim visokim obrazovanjem za 2021. godinu za institucije iz oblasti kulture.

4.5.3. Služba za finansije, rad unovodstvo i javne nabavke

Služba za finansije, rad unovodstvo i javne nabavke je blagovremeno i ažurno realizovala sve aktivnosti koje se odnose na: državnu pomoć (prijava državne pomoći za 2020. godinu, prijava za državnu pomoć radi podrške privredi u aktuelnoj pandemiji oboljenja COVID-19 u 2020. godini i Izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći za 2019. godinu), javne nabavke (Izvještaj o javnim nabavkama za 2019. godinu, Izvještaj o kršenju antikorupcijskih pravila u postupcima javnih nabavki za 2020. godinu, Plan javnih nabavki za 2020. godinu sa izmjenama i usklađivanjem sa Zakonom o javnim nabavkama („Službeni list CG“, br. 74/19)).

Na osnovu Plana javnih nabavki za 2020. godinu sa izmjenama i usklađivanjem sa Zakonom o javnim nabavkama i Plana i dopune Plana jednostavnih nabavki za 2020. godinu, sprovedeno je sljedeće: 1 otvoreni postupak javne nabavke, 11 postupaka nabavki male vrijednosti, 9 postupaka jednostavnih nabavki, kao i 272 nabavke sprovedene direktnim prihvatanjem fakture. Upravi za imovinu je predato 10 postupaka na dalje postupanje i sprovođenje u skladu s Uredbom o objedinjavanju javnih nabavki, roba i usluga („Službeni list CG“ br. 74/17 i 75/18) i Uredbom o načinu planiranja i sprovođenja centralizovanih javnih nabavki („Službeni list CG“, br. 69/20 i 105/20).

Ažurno su obavljani svi poslovi koji se odnose na finansijsko i rad unovodstveno poslovanje Ministarstva i institucija iz nadležnosti Ministarstva kulture.

4.6. Uprava za zaštitu kulturnih dobara

Uprava za zaštitu kulturnih dobara (u daljem tekstu: Uprava), sa sjedištem na Cetinju i područnim jedinicama u Kotoru i Mojkovcu, tokom 2020 godine, u cilju zaštite i valorizacije kulturnih dobara, realizovala je aktivnosti koje se odnose na upravne i sa njima povezane stručne poslove i to:

Integralna zaštita – studije zaštite kulturnih dobara, mišljenja na planska dokumenta i davanje smjernica – Uprava je u izvještajnom periodu izradila 17 studija zaštite kulturnih dobara i izdala 37 mišljenja, saglasnosti i smjernica na/za prostorno plansku dokumentaciju.

Odobrenja za vršenje arheoloških i konzervatorskih istraživanja – Uprava je izdala 6 rješenja – odobrenja za sprovođenje istraživanja.

Konzervatorski uslovi – Uprava je izdala 327 konzervatorskih uslova za izradu konzervatorskih projekata za sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnim dobrima, kao i 30 saglasnosti na projektnu dokumentaciju na osnovu izdatih konzervatorskih uslova.

Uspostavljanje zaštite kulturnih dobara – Uprava je prihvatila 20 inicijativa, 26 odbila i sačinila 1 elaborat o valorizaciji kulturnih vrijednosti.

Ostale aktivnosti – Uprava je: izdala 90 mišljenja za izvoz kulturnih dobara, umjetnina van granica Crne Gore; 9 mišljenja na ponudu prava pre e kupovine; uputila 15 zahtjeva Upravi za inspekcijske poslove; izdato 298 (dopisa, mišljenja, stru nih stavova, smjernice, saglasnosti), po zahtjevima pravnih/fizi kih lica; izdala 7 mišljenja za potrebe istraživanja i eksploatacije sirovina; izdala 62 rješenja po zahtjevima za slobodan pristup informacijama; preduzimala aktivnosti iz domena svoje nadležnosti, na realizaciji Odluka Komiteta za svjetsku baštinu iz 2014, 2016. i 2018. godine, sve u cilju zaštite izuzetnih univerzalnih vrijednosti Prirodno i kulturno historijskog podru ja Kotora; saglasno rješenjima Uprave formirala stru ne timove koji su izradili Pojedina ne procjene uticaja na baštinu (HIA studije), za potrebe rekonstrukcije Hotela Teuta u Risnu, te izgradnje hotelsko-turisti kog kompleksa – lokacija UP 21 DSL - sektor 15 (lokacija URC), Kotor, a koje su rezultirale dobijanjem pozitivnog mišljenja UNESCO-a; izradila Uputstvo za podru ja i lokalitete u zahvatu zašti ene okoline Podru ja Kotora, za koje treba pokrenuti proceduru izrade Pojedina ne procjene; u kontinuitetu pratila ta ke Vladinih komisija KPS i KEPIF i Dnevni red/ta ke Vlade; u izvještajnom periodu (direktor Uprave) organizovao/participirao brojnim sastancima iz domena djelatnosti/nadležnosti Uprave, u mati noj instituciji/PJ Uprave, MKU i drugim resorima/ministarstvima, opštinama i institucijama, a ostvarena je i saradnja sa pisanim i štampanim medijima, kojima je blagovremeno odgovarano na postavljena novinarska pitanja i intervju; za službenike omogu ila poha anje online, obuke/seminara koje je organizovala Uprava za kadrove i drugi organi.

Kadrovski i prostorni kapaciteti – Uprava koristi objekte na Cetinju i Kotoru. Poslove obavlja kroz dva sektora i tri podru ne jedinice u Kotoru (za teritorije opština Kotor, Tivat, Herceg Novi i Budva) i Podgorici i Mojkovcu (za teritorije opština Andrijevića, Bar, Berane, Bijelo Polje, Danilovgrad, Kolašin, Mojkovac, Nikši , Plav, Plužine, Pljevlja, Podgorica, Rožaje, Šavnik, Ulcinj i Žabljak), sa 34 zaposlena lica. Imaju i u vidu složenost poslova koje obavlja ovaj organ, evidentan je nedovoljan broj kadrovskih kapaciteta, s iskustvom u ovoj oblasti. Iz tog razloga, neophodno je raditi na ja anju kadrovskih kapaciteta u Upravi, kako bi se odgovorilo složenim poslovima koje obavlja ovaj organ.

4.7. Državni arhiv Crne Gore

Aktivnosti Državnog arhiva (u daljem tekstu: Arhiv), koji je samostalni organ državne uprave osnovan za vršenje arhivske djelatnosti na podru ju Crne Gore, u 2020. godini, bile su usmjerene u pravcu planom predvi enih, kao i u nekoliko osnovnih pravaca djelovanja, i to na: poboljšanje uslova i kvaliteta rada, realizaciju redovnih zadataka i obaveza iz arhivske djelatnosti, izdava ku djelatnost, saradnju sa državnim organima i drugim subjektima, saradnju s me unarodnim arhivskim savjetom, pojedinim državnim arhivima i druge aktivnosti.

Izdava ka djelatnost Arhiva u 2020. godini, oboga ena je kapitalnim historijskim izvorima prvog reda: „Spomenica junacima boži nog ustanka“ i „Atentati i zavjere protiv Kralja Nikole“, izdanje povodom jubileja 110 godina od proglašenja Crne Gore za kraljevinu.

Kada je u pitanju **prezentacija arhivske gra e**, u izvještajnoj godini, uz poštovanje mjera Vlade Crne Gore i NKT-a, za preduzimanje privremenih mjera za spre avanje prenošenja novog koronavirusa, prire eno je više izložbi obuhva enih Programom zaštite i o uvanja kulturnih dobara, i to: „Konzularna predstavništva Crne Gore 1880–1914.“, „110 godina od obnove Kraljevine CG“, „Obnova crnogorskog kraljevstva i jubilarne sve anosti 1910. godine“. Izložbe su medijski propra ene od strane televizijskih i radio stanica, kao i internet portala. Posljedica opšteg stanja u državi i svijetu je i nemogu nost organizacije manifestacija od velikog zna aja – tradicionalnih manifestacija pod nazivom „Ne elja arhiva“ i „Me unarodni dani arhiva“. Nadalje, redizajniran je sajt Arhiva, pa su korisnicima dostupni pregledi svih sre enih arhivskih fondova, kao i „Arhivski zapisi“. Pored toga, najve i broj zahtjeva odnosi se na koriš enje arhivske gra e u dokazne svrhe, u cilju ostvarivanja odre enih imovinskih i drugih prava, a naro ito po osnovu povra aja oduzetih imovinskih prava i obešte enja. Predmetni tematski indeksi su, do skoro, bili u analognoj formi, pa je izvršeno prebacivanje u digitalni format ime su zašti eni podaci i sprije en njihov gubitak. Na ovaj na in je omogu en i lakši pristup informacijama koje traže korisnici usluga.

Imaju i u vidu situaciju s pandemijom COVID-19, na polju **me unarodne saradnje** su mnoge planirane aktivnosti otkazane i nastavak njihove realizacije se očekuje u 2021. godini. Ipak, aktivnosti koje nijesu zahtijevale fizičku prisutnost i koje su mogle biti nadomještene upotrebom savremene tehnologije, tim putem su i realizovane. S tim u vezi, zaposleni Arhiva imali su priliku prisustvovati onlajn skupovima i sastancima i u takvim okolnostima uspjeli održati kontinuitet prezentacije i promocije kulturne baštine. U organizaciji ogranka ICARUS konzorcijuma - ICARUS Hrvatska, zajedno s Univerzitetom u Zagrebu, a povodom obilježavanja Meunarodne nedjelje i dana arhiva, organizovana je onlajn radionica na temu „Arhivi i digitalno društvo“. Nadalje, u organizaciji ICARUS Hrvatska, u toku 2020. godine, sprovedena je onlajn radionica na temu „OCR u službi povećanja efikasnosti arhivskih procesa“. Optičko prepoznavanje znakova (OCR) je savremena alatka, čijom se upotrebom slika znakova tj. teksta, pretvara u oblik kojim se dalje može manipulirati na računaru. Prisutni su imali priliku steći i osnovna i dio naprednih znanja o funkcionisanju OCR dostupnih alata (alata otvorenog koda). U novembru 2020. ostvareno je online učesništvo na XXVII Meunarodnoj naučnoj i praktičnoj konferenciji „Dokumentacija u informatičkom društvu: Informacione tehnologije i upravljanje zapisima u vremenu globalnih izazova“, koja je pod okriljem Sveruskog naučno-istraživačkog instituta za dokumentaciju i arhivsku djelatnost (VNIIDAD), a u saradnji s Evro-azijskim regionalnim odjeljenjem Meunarodnog arhivskog savjeta (EURASICA) i Savezne arhivske agencije (Rosarhiv). ICARUS konzorcijum, čije je sjedište u Beču, organizovao je dvije Generalne skupštine, na kojima su predložene aktivnosti, između ostalog, na projektima saradnje poput Topotheque, Monasterium, CEARCHE, Creative Europe Project THEY LIVE – Students. Predstavljene su i nacionalne branše ICARUS Italija i ICARUS Hrvatska, kao i asocijacija ICARUS4ALL. Ostvarena je saradnja i s Ambasadam Republike Slovenije. Predložena su dosadašnja značajna postignuća i istaknuta zainteresovanost za nastavak i produbljivanje buduće saradnje između DACG i arhiva i srodnih institucija Republike Slovenija. DACG je za potrebe popunjavanja knjižne kolekcije Biblioteke inostrane literature sa sjedištem u Rusiji, donirao 17 svojih naučnih izdanja, posredstvom Ministarstva vanjskih poslova Crne Gore. Obnovljena su članstva u sklopu organizacija ICA (Meunarodni arhivski savjet) i ICARUS (Meunarodni centar za arhivska istraživanja).

Kroz saradnju sa drugim subjektima, prije svega arhivima, računano je na pribavljanje informacije o arhivskoj građi ili same građe koja je od značaja za Crnu Goru (Arhiv Jugoslavije – Beograd, Češka, Arhiv Poljske, Arhiv Turske, Arhiv Rusije, Arhiv Republike srpske, Arhiv Slovenije).

U smislu **saradnje unutar Crne Gore**, a u cilju objedinjavanja naučnih potencijala, afirmacije i promocije naučnih, kulturnih i istorijskih vrijednosti Crne Gore, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti i Arhiv zaključili su Sporazum o saradnji. Saradnja je ostvarena i s Maticom crnogorskom, JU Centar za kulturu Nikšić, Fondom za obeštavanje Crne Gore i fakultetskim jedinicama Univerziteta Crne Gore, kao i sa medijima: RTVCG, TV Nikšić, Pobjeda, Dan, Vijesti, lokalne radio i televizijske stanice i dr.

Što se tiče **kadrovskih kapaciteta**, Arhiv je na početku 2020. imao 149 zaposlenih lica, a na kraju godine 144. S tim u vezi, tražena je saglasnost za popunu 8 upražnjenih sistematizovanih radnih mjesta i dobijena saglasnost za 4 radna mjesta, što je nedovoljno u odnosu na potrebe DACG. Arhivistika je specifična djelatnost, jer se prethodno mora edukovati kadar, a edukacija se ne vrši u školi (jer u obrazovnom sistemu nije uvrštena arhivistika kao posebna nauka), već u DACG od strane iskusnih arhivista. U slučaju odlaska starijih arhivista u penziju prije angažovanja i popune nedostajućeg kadra, biće onemogućena kvalitetna edukacija za rad na arhivskoj građi. Stoga se ovom pitanju mora poklanjati značajna pažnja i na nivou Arhiva i na nivou Države. Ista je situacija i sa konzervatorima. Postojanje odgovarajućeg kadrovskog potencijala, neophodan je preduslov za uspješno organizovanje arhivske djelatnosti i brige o arhivskoj građi, u najširem smislu.

Prostorni kapaciteti Arhiva obuhvataju i organizacione jedinice u gotovo svim opštinama, sa površinom poslovnog prostora cca 6.052m². Od toga je 3.698m² prostor za smještaj arhivske građe, 1.415m² kancelarijski prostor, a preostalih 939m² se odnosi na konzervatorsku radionicu, čitaonice, izložbeni prostor i dr. U državnom vlasništvu je 4.140m²

ili 68%. Veli ina i kvalitet prostora koji se koristi ne zadovoljava potrebe, posebno imaju i u vidu stalno preuzimanje arhivske gra e od niza stvaralaca koja je ve prispjela i pripremljena. Problem je iz godine u godinu sve izraženiji, pa je u nekim slu ajevima ve dovedeno u pitanje vršenje poslova osnovne djelatnosti DACG. Problem nedostatka prostora najizraženiji je na Cetinju, gdje se uva najzna ajnija arhivska gra a. Klju nu ulogu u rješavanju ovog pitanja imala bi planirana dogradnja. U tom smislu, Vlada je obezbijedila sredstva za kupovinu objekta u susjedstvu DACG (ku e Vukmanovi a) i aktivnosti su u toku.

Nadalje, završeni su radovi Arhivskog odsjeka Kotor u Škaljarima, u skladu s projektom Centra za konzervaciju i arheologiju (stolarija, fasada, olu ni sistem); u Arhivskom odsjeku Berane, na zgradi koja je u državnom vlasništvu, izvršena je zamjena dotrajalih prozora ime su se znatno poboljšali uslovi za rad zapošljenih i uslovi za smještaj arhivske gra e; u arhivskim odsjecima Kotor, Nikši i u Podgorici instalirana je oprema za video nadzor; u itaonoci Arhiva Cetinje ura eni su elektroinstalacioni radovi, molerski radovi i opremanje nedostaju im stolovima, stolicama i zavjesama. S obzirom na to da do sada DACG Cetinje nije imao prostoriju za održavanje promocija, ovim radovima i opremanjem, itaonica se prilagodila za održavanje promocija izdanja Arhiva ili manjih izložbi. Ura eni su molersko-farbarski radovi u depoima Arhiva Cetinje. Nakon završenih radova u depoima Arhiva Cetinje izvršeni su poslovi otprašivanja i iš enja arhivskih kutija, arhivskih regala i prostora depoa. Tako e, riješen je problem proširivanja prostora za rad arhivskog odsjeka u Pljevljima. Državnom arhivu CG ustupljen je prostor za proširenje, odnosno za smještaj arhivske gra e Arhivskog odsjeka Pljevlja, veli ine 201m² koji se nalazi u prizemlju zgrade.

Budžet – Zakonom o budžetu za 2020. godinu, Arhivu je opredijeljeno 2.053.686,66 €. S tim u vezi, realna potrošnja budžeta na dan 31.12.2020. godine, iznosi 1.879.908,97 €. Sopstveni prihodi iznose 38.301,35 €. Shodno Uredbi o objedinjenim javnim nabavkama u toku 2020. godine, od strane Uprave za imovinu, a za potrebe Arhiva, vršena je isporuka po osnovu sprovedenih postupaka javnih nabavki i to za: kancelarijski materijal, tonere, osiguranje imovine i lica. Kod Uprave za imovinu u toku je postupak za nabavku fiksne i mobilne telefonije.

5. ME UNARODNA SARADNJA I EVROPSKE INTEGRACIJE

U 2020. godini organizovani su bilateralni i multilateralni susreti na ministarskom nivou u zemlji i inostranstvu, a predstavnici Ministarstva kulture su u estvovali na me unarodnim konferencijama i programima, otvaranjima izložbi, festivala i simpozijuma koji su usljed pandemije virusa COVID-19 uglavnom bili organizovani u online formatu.

5.1. Saradnja s UNESCO

Lista svjetske baštine – Crna Gora ima etiri upisa na Listi svjetske baštine UNESCO, od ega dva samostalna: Prirodno i kulturno-istorijsko podru je Kotor (od 1979) i Nacionalni park Durmitor (od 1980). Dodatna dva upisa su novijeg datuma i rije je o multinacionalnim nominacijama: Ste ci - srednjovjekovna groblja (zajedni ki upis Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije) od 2016, kao i Venecijanska utvr enja od XVI do XVII vijeka (zajedni ki upis Crne Gore, Hrvatske i Italije) od 2017. godine. Pra enje stanja o uvanosti, kao i me unarodna i me uinstitucionalna saradnja na poboljšanju tog stanja su prioriteti djelovanja Nacionalne komisije.

Prirodno i kulturno-istorijsko podru je Kotor je klju ni prioritet djelovanja Crnogorske nacionalne komisije za UNESCO. Usljed pandemije koronavirusa na injen je presedan, tako da Komitet za svjetsku baštinu u 2020. nije zasijedao. No ipak, klju na stavka koja je postignuta prošle godine jeste što je nakon intenzivne komunikacije sa UNESCO, usaglašen i finalno usvojen Prostorno-urbanisti ki plan Opštine Kotor.

Nacionalni park Durmitor – Povodom obilježavanja 40 godina od upisa Nacionalnog parka Durmitor na UNESCO Listu svjetske kulturne i prirodne baštine, u organizaciji JU Nacionalni parkovi, otvorena je izložba starih fotografija u JU Muzeji i galerije Podgorice pod nazivom „Durmitorski motivi kroz objektiv prvih istraživa a 1890–1940“. U odnosu na stanje

o uvanosti Nacionalnog parka Durmitor organizovan je niz sastanaka sa zainteresovanim stranama, a poseban fokus bila je saradnja po pitanju skijališta Savin kuk.

Ste ci – srednjovjekovna groblja – Tokom prošle godine nastavljene su aktivnosti iz djelokruga Upravlja kog tijela na nacionalnom nivou, sa injenog od svih zainteresovanih strana. Crna Gora je preuzela predsjedavanje Me udržavnim tijelom za upravljanje ste cima, nakon predsjedavanja Republike Hrvatske. Održan je online sastanak ovog tijela i dogovoreno da Crna Gora nastavi da predsjedava i tokom 2021. godine, budu i da je zbog pandemije bilo nemogu e organizovati sastanak na terenu. Nastavljen je rad na pripremi materijala zasnovanog na odlukama Komiteta i prioritetima grupe.

Ministarstvo je kroz Program zaštite i o uvanja kulturnih dobara, u saradnji s Opštinom Plužine, sufinansiralo projekat Ure enje pristupnog puta do UNESCO lokaliteta. Nakon pripreme terena (nivelacija terena, nasipanje tampona), u septembru su završeni radovi na asfaltiranju pristupnog puta do lokaliteta Gr ko groblje sa ste cima. Realizovane aktivnosti su unaprijedile pristup lokalitetu, i u skladu su s Planom upravljanja.

Venecijanska utvr enja od XVI do XVII vijeka – Nacionalna komisija je, tokom izvještajnog perioda, pratila sprovo enje Menadžment plana za tri države i u estvovala u zajedni kim aktivnostima, koje su se sprovodile online.

Tokom prethodne godine, formirana je Radna grupa za dopunu Nominacionog dosijea za upis **Bokeljske mornarice** na Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne svjetske baštine, koja je u intenzivnoj saradnji sa lanovima Bokeljske mornarice, civilnim sektorom i me unarodnim stru njacima iz oblasti nematerijalne baštine, pripremila dopunu i pojašnjenja u odnosu na prethodnu verziju dosjea i dokument predala u nazna enom roku, krajem marta. UNESCO je obavijestio da je dokument tehni ki kompletan te da e se razmatrati 2021. godine.

Formirana je Radna grupa za izradu Ekstenzije nominacije za upis **tvr ave Forte Mare** na UNESCO listu u okviru nominacije Venecijanskih utvr enja od XVI do XVII vijeka, koja je zapo ela rad na dosjeu nakon sprovedenih konzervatorskih mjera, što je bio preduslov. Izvjesni zastoj u radu nastupio je usljed promjene upravlja ke strukture u Ministarstvu kulture i spajanju resora kulture sa resorima nauke, prosvjete i sporta, kao i usljed pogoršanja zdravstvene situacije izazvane pandemijom COVID-19, te se nastavak saradnje o ekuje i tokom 2021. godine.

Nastavljena je saradnja u okviru **SHELTER projekta**, koji ima za cilj uspostavljanje Plana upravljanja rizikom od poplava u slivu rijeke Save, iji sliv u Crnoj Gori obuhvata osam opština na sjeveru. U okviru projekta, zasnovano na podacima država u esnica u projektu, priprema se plan za višedimenzionalni pristup za unapre enje otpornosti i održivu rekonstrukciju kulturno-istorijskih podru ja, kako bi se izborili sa klimatskim promjenama i prirodnim opasnostima.

Raspisan je Jedanaesti godišnji konkurs UNESCO za finansiranje projekata iz **Fonda za kulturnu raznolikost**. U nacionalnoj predselekciji izabrana su dva projekta koja su proslje ena UNESCO-u na odluku.

Raspisan je Poziv za UNESCO **Program participacije** za 2020–2021. godinu. U crnogorskoj predselekciji izabrana su etiri projekta od kojih e tri dobiti finansijska sredstva za realizaciju projekta.

Saradnja i u eš e na sastancima – Usljed pandemije COVID-19, ve ina aktivnosti se održavala online, pa je tako u oktobru održana i radionica „Borba protiv ilegalne trgovine kulturnim dobrima“, Venecija. Na radionici, države u esnice su predstavile mehanizme borbe protiv ilegalne trgovine kulturnim dobrima, legislativne okvire i primjere rješavanja pojedinih slu ajeva krijum arenja.

Generalna sekretarka Nacionalne komisije u estvovala je po etkom godine na sastanku u Centru za svjetsku baštinu u Parizu i u UNESCO, a tako e održan je i niz online sastanaka.

5.2. U eš e u IPA programima prekograni ne saradnje

U okviru Interreg IPA prekograni nog programa saradnje Italija – Albanija – Crna Gora, Ministarstvo kulture u estvuje u sljede im projektima:

MONET – „Culture in Motion in Adriatic Networks of Museums“ iji je osnovni cilj stvaranje mreže muzeja i kulturnih lokacija i promocija prirodne i kulturne baštine kroz valorizaciju muzeja u smislu menadžmenta, infrastrukture i usluge. Ministarstvo kulture Crne Gore je na ovom projektu vode i partner, dok su ostali partneri iz Italije Pino Pascali Muzej, ARATRO Univerzitet Molize i Regija Pulja, a iz Albanije Nacionalna galerija umjetnosti iz Tirane i Muzej fotografije Marubi. Pridruženi partneri su Ministarstvo kulture Albanije i Opština Le e. Ukupan iznos dobijene podrške iz IPA fondova za ovaj projekat je: 980.100 €, od ega je predvi eni budžet MKU 202.663 €, a 15% nacionalnog sufinansiranja iznosi 30.399,45 €.

U okviru realizacije IPA projekta MONET u toku 2020. godine organizovane su online konsultacije i sastanci u vezi s implementacijom projektnih aktivnosti. Dodatno, Ministarstvo kulture je u saradnji s partnerima i konsultantskom firmom nastavilo sa pripremom nacрта Web platforme na kojoj e se nalaziti informacije o uklju enim muzejima i zajedni koj ulaznici Museum Pass. Osim toga, u ARATRO Univerzitetu u Kampobasu je nastavljena organizacija radionica namijenjenih ja anju kapaciteta zaposlenih u muzejima, a iz Crne Gore su u estvovali predstavnici Pomorskog muzeja, Narodnog muzeja i Centra savremene umjetnosti. Tako e su zapo ete aktivnosti na organizaciji virtualne izložbe radova nastalih na umjetni kim laboratorijama tokom 2019. godine i održan je prvi dio radionica o kreativnim industrijama i izradi muzejskih suvenira.

HAMLET – „Highlighting Artisanal Manufacturing, cuLture and Eco Tourism“ – Projekat je baziran na promociji manje poznatih turisti kih destinacija koje baštine ruralnu arhitekturu i kulturnu posebnost. Izabrane lokalitete u Crnoj Gori koji e biti obuhva eni projektom ine oblast Skadarskog jezera i Bihorska oblast. Glavne aktivnosti projekta su vezane za promociju tradicionalnih zanata ovih oblasti i njihova integracija sa nepokretnim kulturnim dobrima, s posebnim ciljem turisti ke valorizacije ovih lokaliteta. Ministarstvo kulture na ovom projektu u estvuje kao projektni partner, a Zajednica opština kao pridruženi partner. Glavni partner je Ministarstvo kulture Albanije, a ostali partneri su Istraživa ki institut URI iz Albanije, i iz Italije: CNA Bari (Zanatska komora) i Puglia Promozione (Regionalna agencija za turizam), a Regija Pulja pridruženi partner. Ukupan iznos dobijene podrške iz IPA fondova za ovaj projekat je: 975.800 €, od ega je predvi eni budžet MKU 203.260 €, a 15% nacionalnog sufinansiranja iznosi 30.489 €.

U okviru realizacije IPA projekta HAMLET u toku 2020. godine održano je više online konsultacija i sastanaka vezanih za implementaciju projekta. Tako e, objavljen je poziv za odabir pisaca iz Italije, Albanije i Crne Gore, na osnovu kojeg je iz Crne Gore selektovano deset pisaca koji su kreirali kratke pri e o pet lokaliteta koji su uklju eni u projekat. Pri e 30 pisaca iz tri države e biti objavljene u zborniku i to na etiri jezika: crnogorskom, albanskom, italijanskom i engleskom.

Osim navedenog, Ministarstvo kulture je pridruženi partner Filmskom centru Crne Gore na projektu CIRCE „Common Initiatives to pRomote CinEma across Italy-Albania-Montenegro“.

3C – „Cross-border exchange for the development of Cultural and Creative Industries“ – Projekat je baziran na stvaranju kulturnih i kreativnih habova na tri lokacije na projektnoj teritoriji, a kroz njegovu realizaciju bi e restaurirana Zgrada Zatvora u Kotoru, Zgrada Kinostudija u Tirani i lokacije u Turiju, Bari. U restauriranim prostorima e se održavati programi iz svih oblasti baštine i stvaralaštva (radionice, rezidencije umjetnika, predavanja), a sa ciljem razvoja kreativnih industrija u regionu. Ministarstvo kulture Crne Gore je na ovom projektu vode i partner, a ostali partneri su: Ministarstvo ekonomije (CG), Regija Molize, Kulturna fondacija Molize i Regija Pulja (IT), Ministarstvo kulture Republike Albanije i Institut za zaštitu spomenika kulture (AL), dok je Nacionalni centar za kinematografiju (AL) pridruženi partner.

Ministarstvo kulture je 4. marta 2020. godine zaklju ilo Ugovor o izvo enju radova na rekonstrukciji Zgrade zatvora u Starom gradu Kotoru u ukupnoj vrijednosti od 1.349.493,21 €.

a radovi su otpočeli 18. marta 2020. godine. Dodatno, tokom 2020. godine su otpočete aktivnosti na mapiranju oblasti kreativnih industrija koje će biti zastupljene u Habu u Kotoru.

5.3. Učešće u programima Evropske unije

Kreativna Evropa, potprogram Kultura – Tokom 2020. godine je objavljen konkurs za književno prevođenje, a realizovani su konkursi za evropske projekte saradnje i projekte saradnje u zemljama Zapadnog Balkana, na kojima je podržano ukupno 11 projekata sa organizacijama i institucijama iz Crne Gore.

Usljed pandemije virusa COVID-19 održan je jedan info dan u Podgorici, dok su konsultacije i sastanci održavani u online formatu.

Evropa za građane – Tokom 2020. godine objavljena su četiri poziva za dostavljanje projektnih prijedloga. Aktivno učešće u projektima u okviru ovog programa trenutno imaju tri crnogorske nevladine organizacije (CDT, Institut Alternativa i CEDEM) i Opština Herceg Novi.

5.4. Učešće u programima Savjeta Evrope

Dani evropske baštine 2020 – Ministarstvo kulture Crne Gore obilježilo je manifestaciju Dani evropske baštine 2020. godine, kroz temu „Baština i obrazovanje“. Dani evropske baštine bazirani su na promociji lokalnih vještina, tradicije, arhitekture i umjetnosti što čini zajedničku evropsku baštinu. Povodom Dana Evropske baštine 2020, Ministarstvo kulture podržalo je ukupno 22 projekta, koji su organizovani u periodu od 28. septembra do 2. oktobra u skladu sa preporukama za poštovanje mjera protiv širenja pandemije virusa COVID-19.

Kulturne rute – U okviru realizacije programa Kulturne rute, Savjet Evrope je pružio podršku za “country mapping” program za Crnu Goru, koji podrazumijeva pripremu studije usmjerenu na evaluaciju zakonodavstva i sveopštih potencijala za razvoj kulturnih ruta na nacionalnom nivou.

5.5. Ostali međunarodni programi i manifestacije

Crna Gora je tokom 2020. godine nastavila učešće u aktivnostima Evropske mreže za književnost i knjige Traduki. Takođe, Crna Gora je prihvatila inicijativu da u periodu 2020–2023. u okviru Sajma knjiga u Lajpcigu učestvuje u Traduki programu „Common Ground“. Projekat podrazumijeva realizaciju visokokvalitetnog književnog programa uz učešće najboljih pisaca, pjesnika i prevodilaca iz Jugoistočne Evrope, čime će se kroz zajedničku prezentaciju i promociju dodatno afirmirati njihovo stvaralaštvo.

Učešće dva crnogorska predstavnika u programu Bijenale 2020. „School of Waters“ u San Marinu, u okviru referentne međunarodne organizacije BJCEM – Bijenale mladih umjetnika Mediterana za Crnu Goru, planirano za maj, odloženo je za isti period 2021. godine. Ovo stoga što je u okviru asocijacije BJCEM zajednički konstatovana neophodnost promjene datuma održavanja Bijenala usljed pandemije COVID-19.

Tokom 2020. godine, Ministarstvo kulture je nastavilo aktivno učešće u ostalim međunarodnim asocijacijama, inicijativama i mrežama: panevropska mreža European Film Promotion, Forum slovenskih kultura, kao i međunarodna fondacija Ana Lind.

6. PREGLED AKTIVNOSTI JAVNIH USTANOVA IZ OBLASTI KULTURE

6.1. Javne ustanove iz oblasti kulturno-umjetni kog stvaralaštva

JU Crnogorsko narodno pozorište

Crnogorsko narodno pozorište (u daljem tekstu: CNP) u 2020. godini produciralo je etiri nova projekta, 12 repriznih predstava kao dio redovnog repertoara, filmski program u okviru programskog segmenta Cinema Studio (šest filmova), i etiri koncerta u sklopu muzi kog programa u saradnji s Muzi kim centrom Crne Gore.

Repertoar je realizovan na Velikoj sceni i Sceni Studio. Realizovana su 34 programa (21 predstava, 6 filmova, 4 koncerta i 3 opere), kojima je prisustvovalo 7.968 gledalaca. Pojava koronavirusa u Crnoj Gori uslovlila je obustavu repertoara i izvo enje predstava 12. marta 2020. godine.

Premijere – U 2020. godini CNP je realizovalo etiri nova projekta: opera „La bohemi“ – premijera 21. januara; „Smrt i njeni hirovi“ (proces rada završen 12. marta); „Poetski teatar“, serijal od etiri epizode, prikazan na RTCG u junu; „Posjeta“ (proces rada završen 20. novembra).

Marketing i promotivne aktivnosti – Uzevši u obzir epidemiološku situaciju i injenicu da CNP nije realizovalo programske aktivnosti i repertoar od polovine marta 2020. godine, u fokusu marketinških i PR aktivnosti našli su se alternativni na ini i mediji za prezentaciju programa – društvene mreže, Youtube platforma i Televizija Crne Gore.

U februaru 2020. godine sedmi put za redom je realizovana akcija „Dvoje kao jedno – zaljubite se u pozorište“, koja podrazumijeva popust od 50% za sve dramske programe.

Do pojave novog koronavirusa, najve e interesovanje medija u 2020. godini vladalo je za produkciju prve italijanske opere u Crnoj Gori – „La bohemi“. Opera je snimljena u saradnji s Televizijom Crne Gore, i emitovana na Javnom servisu u sklopu kampanje „Živimo kulturu“.

Kadrovski kapaciteti – Od 197 radnih mjesta predvi enih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, na kraju 2020. godine bilo je popunjeno 134. Penzionisana su dva zaposlena po osnovu starosne penzije. U okviru Programa stru nog osposobljavanja u 2020. godini osposobljeno je šest korisnika. Novozaposleno je 21 lice.

Prostorni i tehni ki kapaciteti – Shodno raspoloživim sredstvima i na osnovu elaborata sanacije termotehni kog sistema CNP, izvršena je adaptacija sistema za grijanje i hla enje, ime je postignuta potpuna nezavisnost i stabilnost rada ovog sistema. Izvršena je adaptacija dijela garderobnih prostora ime su se zna ajno popravili uslovi rada na realizaciji programa, kao i djelimi na adaptacija orkestarske jame. Obavljena je parcijalna nabavka scenske opreme i izrada scenografija, kostima i maski za potrebe realizovanih premijera. Realizovan je Plan zaštite od požara i zapo eta realizacija Elaborata zastite na radu, obuke zaposljenih i procjene rizika na radnom mjestu

Budžet – Pored budžetskih sredstava u 2020. godini, od 2.172.609,39 €, CNP je ostvarilo sopstvene prihode u ukupnom iznosu od 44.594,44 € i namjenske prihode u iznosu od 10.000 €

JU Kraljevsko pozorište „Zetski dom“

Kraljevsko pozorište „Zetski dom“ (u daljem tekstu: Pozorište), zbog pandemije COVID-19 infekcije, poslovalo je u otežanim uslovima, tako da je tokom 2020. godine realizovalo 26 programa: osam predstava, tri koncerta, jedanaest aktivnosti u okviru Studija Kraljevskog pozorišta i etiri aktivnosti kroz Dan umjetni kog obrazovanja. Programima i projektima prisustvovalo je 2.048 posjetilaca, uklju uju i djecu – u esnike programa Studio.

U okviru konkusa Ministarstva kulture o sufinansiranju aktivnosti iz oblasti kulturno-umjetni kog stvaralaštva koje su u funkciji javnog interesa i zaštite socio-ekonomskih interesa nezaposlenih umjetnika i stru njaka u kulturi, preduzetnika u kulturi, samostalnih umjetnika, bioskopskih prikaziva a i internet portala, Pozorište je sufinansiralo sedam pozorišnih projekata u ukupnom iznosu 14.700 €

Premijere – Što se ti e premijera, realizovana je predstava „Ljubavno doba“, 6. marta 2020, potom koprodukcija predstave sa Sarajevskim ratnim teatrom – SARTR i Beogradskim dramskim pozorištem (BDP) iz Beograda „Nije to to, studije Fausta“, koja je premijerno izvedena 7. jula u Sarajevu, kao i 17. oktobra u Beogradu. Zbog pandemije koronavirusa, na dan planiranog izvo enja, otkazana je premijera predstave „Ko se boji Virdžinije Vulf“.

Gostovanje – Pozorište je sa predstavom „Kapital“ gostovalo na Festivalu Makado u Podgorici; sa „Tri sestre“ u Crnogorskom narodnom pozorištu; komadom „Bog masakra“ na Festivalu internacionalnog alternativnog teatra – FIAT u Podgorici i u Centru za kulturu Pljevlja.

Što se regiona ti e, koprodukcija „Nije to to, studije Fausta“ odigrana je tri puta u Bosni i Hercegovini (Sarajevski ratni teatar – SARTR i Pozorišni festival MESS u Sarajevu), kao i u Republici Srbiji (Festival Desire Central Station u Subotici).

Me unarodni projekti – Pozorište je lider EU projekta ADNICH - Italija – Albanija – Crna Gora, u okviru kojeg je tokom 2020. godine realizovana pomenuta predstava „Ko se boji Virdžinije Vulf“.

Saradnja – Pozorište je u mjeri mogu eg nastavilo saradnju definisanu sporazumima sa RTCG, RTV Cetinje, Fakultetom dramskih umjetnosti i Crnogorskim narodnim pozorištem, a sara ivalo je i sa drugim institucijama i organizacijama javnog, privatnog i civilnog sektora.

Marketing i promotivne aktivnosti – U 2020. godini, Pozorište je svoje aktivnosti u ovom kontekstu tako e prilago avalo uslovima rada, tako da je pored svoje zvani ne veb stranice i putem društvenih mreža plasiralo odgovaraju e informacije i podatke. U zavisnosti od održanih programa, obezbijeno je prisustvo Pozorišta u elektronskim i štampanim medijima.

Kadrovski kapaciteti – Februara 2020. godine usvojen je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sa 29 radnih mjesta i 45 izvršilaca. Zaposleno je sedam novih radnika (rukovodilac finansijsko-komercijalne službe, službenik za javne nabavke, prevodilac, tehni ar rasvjete, rekviziter, biljetar, zaštitar), ime je unaprije en proces rada, te prvi put nakon skoro 70 godina, na osnovu javnog oglasa, formiran gluma ki ansambl sa petoro dramskih umjetnika – glumaca.

Prostorni i tehni ki kapaciteti – Stanje poslovnog prostora Pozorišta je neadekvatno sa više aspekata i ne odgovara nivou i funkciji koje treba da ima u ukupnom društvenom životu Crne Gore (prilazni i dvorišni prostori, fasada, unutrašnjost, tehni ko-tehnološka opremljenost).

Budžet – Budžetska sredstva u 2020. godini prije rebalansa iznosila su 927.604,04 €, a nakon rebalansa 796.566,10 €. Što se ti e sopstvenih prihoda, Pozorište je prodajom predstava i odre enog kontigenta ulaznica prihodovalo 4.060 €, a kada je rije o namjenskim sredstvima od EU projekta ADNICH obezbijeno je 46.931,79 €.

JU Centar savremene umjetnosti Crne Gore

Centar savremene umjetnosti Crne Gore (u daljem tekstu: Centar) je u 2020. godini realizovao dvadeset i šest programa u svojim izložbenim prostorima.

Izložbe – Programi Centra organizovani su u etiri izložbena prostora, i to: **Dvorac Petrovi a** (izbor radova iz zbirki Centra, izložba fotografija *Cinema Portraits, Erotika u savremenoj crnogorskoj umjetnosti, So-called reality*, dvije izložbe izabranih radova iz zbirki Centra: Kiparska umjetnost i Segment umjetni kih iskaza crnogorskih stvaralaca, kao i jedna samostalna izložba); **Perjani ki dom** (tri izložbe izabranih djela iz zbirki Centra: Umjetnost Burme, Umjetnost Bangladeša i Muzi ki instrumenti azijskog kontinenta, dvije samostalne i jedna grupna izložba *Art is (not) dead*); **Galerija Klub** (samostalne izložbe etiri umjetnice i tri izložbe iz zbirki Centra: Umjetnost Afrike, Umjetnost Angole i Grafike iz kolekcije moderne umjetnosti Egipta), i **Galerija Centar** (pet samostalnih izložbi, kao i izložba iz zbirki Centra – Crnogorska savremena skulptura).

U periodu mart–maj 2020. godine, kada su galerije bile zatvorene, shodno mjerama NKT-a, Centar je realizovao trideset i dva filma, kojima su predstavljena stru na vo enja kroz

izložbe, kako aktuelnih postavki, tako i najznačajnijih izložbi realizovanih u prethodnih pet godina.

Marketing i promotivne aktivnosti – Filmovi Centra su prikazivani na drugom kanalu RTCG-a, YouTube kanalu Ministarstva kulture, Instagram i Facebook stranici Centra.

Centar je učestvovao u projektu RTCG i Ministarstva kulture „Živimo kulturu - ostani doma“ kroz koji je prikazan izbor najboljih programa iz oblasti crnogorske kulture i umjetnosti.

Gostovanja – Centar je učestvovao na XXXIV festivalu „Grad Teatar“ u Budvi i predstavio se izložbom *Crnogorska savremena skulptura iz fonda Centra savremene umjetnosti* u prostoru crkve Santa Maria in Punta. Izložbu je sačinjavalo 12 skulptura savremene umjetnosti Crne Gore.

Centar je imao i regionalno predstavljanje na Sarajevskoj zimi, izložbom „Build up a New Future“. Izložba je realizovana u Historijskom muzeju BiH i na njoj je predstavljeno troje crnogorskih umjetnika.

Umjetnički fond – U skladu s mjerama uvođenja zbirke Centra, preuređen je 41 rad iz evropske zbirke, 13 iz azijske zbirke, 17 iz afričke i 12 iz latinoameričke zbirke. Kustosi zbirke u kontinuitetu rade na revalorizaciji zbirke što će za rezultat imati i publikaciju novih istraživanja.

Kadrovski kapaciteti – Mogućnost stručnog usavršavanja iskoristilo je troje zaposlenih u Centru.

U okviru Vladinog programa za stručno osposobljavanje lica sa visokim obrazovanjem, Centar je realizovao stručno osposobljavanje tri pripravnika.

Budžet – Budžet Centra za 2020. godinu je iznosio 773.122,08 €. U toku godine je umanjen u dva navrata i sveden je na 633.461,23 €. Ostvaren je i sopstveni prihod u iznosu od 3.095,44 €.

JU Muzički centar Crne Gore

Muzički centar Crne Gore (u daljem tekstu: MCCG) u 2020. godini realizovao je ukupno 12 koncerata Crnogorskog simfonijskog orkestra (u daljem tekstu: CSO) od kojih je 8 koncerata bilo u punom sastavu, a ostali su usljed pandemije bili u manjim formatima. Sedam koncerata je održano u Podgorici, a pet u drugim crnogorskim gradovima.

Krajem jula MCCG se preselio u novu zgradu dijeleći i prostor sa Crnogorskom kinotekom. U novim prostorijama zatečen je jedan broj nedovršenih radova, koji su podrazumijevali formiranje stručne komisije koja je napravila elaborat o nedovršenosti u objektu i dala upute za otklanjanje nedostataka, a za koje su potrebna veća finansijska ulaganja.

Na otvaranju MCCG 3. novembra 2020. godine nastupili su duvački i gudački ansambli CSO-a.

Gostovanja – Nastupi CSO su organizovani u Podgorici, Nikšiću, Cetinju, Kotoru, a duvački i gudački ansambli CSO-a gostovali su na festivalu Barski ljetopis u Baru i World music festivalu u Tivtu.

Izdavačka djelatnost – U 2020. realizovana su tri izdanja partitura za dvije gitare – transkripcije Bahovih *Engleskih svita br. 1, 2 i 3*, dok su izdanja od prethodnih godina predstavljena na 6. Internacionalnom sajmu knjiga u Podgorici.

Saradnja – Kao i u prethodnim godinama, MCCG je i u 2020. nastavio da saraduje s brojnim institucijama, festivalima i medijskim kućama u Crnoj Gori i inostranstvu. U saradnji s Crnogorskim narodnim pozorištem, italijanskom Fondacijom Festivala Pucini, Ambasadam Italije u Podgorici, Fondacijom *Cultura Classica* i Italijanskim institutom u Beogradu realizovana su tri izvođenja Pucinijeve opere *Boemi*. S Ambasadam Austrije u Podgorici, desetu godinu za redom, priređen je koncert *Pozdrav iz Austrije*. Kroz koncerte Crnogorskog simfonijskog orkestra MCCG je ostvario saradnju sa Nikšićkim pozorištem, Kulturnim centrom *Nikola Đurković* iz Kotora, Kraljevskim pozorištem *Zetski dom* sa Cetinja, Centrom za kulturu Tivat, Tivat World Music festivalom, Nikšićkim gitar festivalom i Barskim ljetopisom, dok je planirana saradnja sa drugim instancama u Crnoj Gori i ambasadama bila onemogućena zbog pandemije. U junu 2020. potpisan je sporazum s Crnogorskom akademijom nauka i umjetnosti, dok je u saradnji s RTCG snimljeno šest spotova – dva

povodom 21. maja, Dana nezavisnosti, i etiri povodom jubileja 110 godina od obnove Kraljevine Crne Gore, uz dodatni live nastup CSO-a na Cetinju.

Me unarodni projekti – MCGG ve godinama unazad ima zapaženu me unarodnu aktivnost. U okviru projekta EuroStrings, programa Kreativna Evropa iji je pokrovitelj EU, MCGG je tokom godine realizovao seriju od 8 online koncerata i 2 live koncerta, potom 8 majstorskih radionica za mlade klasi ne gitariste, kao i me unarodno online takmi enje klasi nih gitarista na kom je u estvovao 101 takmi ar iz cijeloga svijeta. U okviru mediteranske mreže MEDINEA, kojom koordinira Festival Eks-en-Provans iz Francuske, realizovana je audicija za Mediteranski orkestar mladih, dok je sam odlazak za Francusku bio onemogu en zbog pandemije.

Marketing i promotivne aktivnosti – Djelatnost MCGG najavljuju i prate gotovo svi crnogorski mediji (TV, štampani mediji, portali, radio), dok se aktivnosti najavljuju i/ili emituju na web sajtu MCGG, socijalnim mrežama (Facebook i Instagram) i YouTube kanalu MCGG. U toku je izrada novog web sajta, kao i aktivnosti na izradi softvera za biletarnicu i online prodaju karata.

Kadrovski kapaciteti – Useljenjem u novi prostor i usvajanjem novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta stvorili su se uslovi za uve anje broja izvršilaca u mnogim sektorskim jedinicama. Vlada Crne Gore je 2019. godine odobrila zapošljavanje 17, od potrebnih 46 novih izvršilaca. MCGG je tokom 2020. zaposlio 14 lica, a ve i broj nepopunjenih radnih mjesta se odnosi na umjetni ke ansamble i sektor logistike.

Budžet – Sve aktivnosti realizovane su u sklopu sredstava budžeta koji je u 2020. godini iznosio 1.358.955,81 €

JU Filmski centar Crne Gore

Filmski centar Crne Gore (u daljem tekstu: FCCG), u 2020. godini, u otežanim uslovima na globalnom nivou uzrokovanim pandemijom koronavirusa, realizovao je veliki broj aktivnosti u cilju podizanja kvaliteta filmske produkcije i komplementarnih djelatnosti u Crnoj Gori, kao i promocije crnogorske kinematografije na internacionalnom planu.

Prioritetna aktivnost i prethodne godine bila je prikupljanje namjenskih sredstava od naknade za Filmski fond, koje je realizovano planiranom dinamikom, a ime se obezbje uju uslovi za sprovo enje Nacionalnog programa razvoja kinematografije.

Konkursi – FCCG je realizovao redovne i vanredne konkurse uslovljene pandemijom i djelimi nim saniranjem posljedica: u saradnji s Ministarstvom kulture, konkurs za sufinansiranje proizvodnje kinematografskog djela (decembar 2019) za kategorije: filmovi od posebnog zna aja za crnogorsku kulturu – podržana 3 projekta s ukupno 505.000 €, i filmovi za djecu i omladinu – podržan 1 projekat sa 150.000 €; konkurs za sufinansiranje proizvodnje kinematografskog djela, u kategorijama: razvoj projekta – podržano 6 projekata sa 75.000 €, i razvoj scenarija – podržana 4 projekta sa 19.000 €; konkurs za sufinansiranje komplementarnih djelatnosti, u kategorijama: pravna lica koja djeluju u oblasti kinematografije – podržano 13 projekata sa 75.000 €, i komercijalni TV emiteri s nacionalnom pokrivenoš u – podržana 3 projekta sa 71.000 €; u saradnji s Ministarstvom kulture, vanredni konkurs za sufinansiranje aktivnosti iz oblasti kulturno-umjetni kog stvaralaštva u cilju zaštite socio-ekonomskih interesa nezaposlenih umjetnika i stru njaka u kulturi, bioskopskih prikaziva a i internet portala, u oblasti kinematografije – podržano 19 projekata s u eš em FCCG u iznosu 50.000 €; konkurs za sufinansiranje proizvodnje kratkometražnog igranog filma, podržano 6 projekata s 80.000 €; raspisan konkurs za sufinansiranje proizvodnje kinematografskog djela (decembar 2020) za kategorije: dugometražni igrani film, dokumentarni film, animirani film, filmovi u proizvodnji i manjinske koprodukcije.

Digitalizacija bioskopa – FCCG je u partnerstvu s Ministarstvom kulture i opštinama, potpisao Ugovor o digitalizaciji bioskopskih sala u Kotoru, Cetinju, Ulcinju i Baru.

Promotivne aktivnosti i festivali – FCCG je svoje aktivnosti i aktuelnu crnogorsku filmsku produkciju predstavio na sljede im festivalima: Market *When East Meets West* (Trst, Italija); Internacionalni filmski festival u Berlinu, na sopstvenom štandu u okviru Evropskog filmskog marketa (Njema ka); po pozivu Matice crnogorske u Argentini je organizovan Ciklus

crnogorskog filma, na online platformi dostupnoj gledaocima na teritoriji Argentine; Kanski filmski festival u okviru Paviljona jugoisto ne Evrope, online izdanje (Francuska); Sarajevo film festival, online izdanje (Bosna i Hercegovina); American Film Market u Santa Moniki, u okviru Location-Expo programa; Festival balkanskog filma u saradnji s Urugvajskom kinotekom (Montevideo); Sajam filmskih lokacija FOCUS (London). Za potrebe promocije, FCCG je izradio publikaciju *Montenegrin Cinema 2020*, koju je predstavio na ovim festivalima.

Crnogorski filmski projekti su postigli veliki uspjeh na specijalizovanim, prestižnim evropskim radionicama: Projekat „Vidra“ osvojio je Eurimages Co-production Development Award na Cine-Link koprodukcijском marketu u Sarajevu; Projekat „Otapanje vladara“ osvojio je nagradu na FeatureLab-u u okviru Torino Film Lab programa; Projekat „Planeta 7693“ osvojio je nagradu na Kids Kino Industry forumu u Varšavi.

Tako e, veliki broj crnogorskih projekata je dobio finansijsku podršku na konkursima za manjinske koprodukcije fondova zemalja iz regiona i Evrope: Albaniji, Bosni i Hercegovini, eškoj, Hrvatskoj, Kosovu, Sjevernoj Makedoniji i Srbiji, u ukupnom iznosu cca 500.000 €.

U sklopu posebnog programa FCCG, koji promovise filmske lokacije u Crnoj Gori i pruža relevantne informacije za sve koji žele da snimaju u Crnoj Gori – FILM IN MONTENEGRO, kreiran je novi vizuelni identitet i web sajt: www.filminmontenegro.me.

Saradnja i lanstvo u me unarodnim organizacijama – Od 2020. godine FCCG je postao punopravni lan prestižne organizacije **EFAD's** (European Film Agency Directors) koja okuplja direktore svih evropskih filmskih institucija, kao i organizacije **EUFCN** (European Film Commissions Network) koja promovise internacionalna snimanja širom Evrope. FCCG je pokrovitelj nagrada na festivalu BELDOCs u Beogradu, u programu Beldocs Industry i Sarajevo Film Festivalu, u programu CineLink.

Nacionalni predstavnici u Evropskoj audiovizuelnoj opservatoriji i fondu Eurimages u estvovali su u radnim grupama i redovnim skupštinskim zasjedanjima putem online platforme. Održane su i redovne sjednice Best Practice Exchange (BPX) i EFARN (Evropska mreža za istraživanje filma). FCCG je bio jedan od partnera na webinaru posve enom filmskoj edukaciji *Next steps in film education*, koji su organizovali Britanski filmski institut, Danski filmski institut, Cinemateque Francaise, Vision Kino i Kinodvor, a na kojem su predstavljeni ishodi istraživanja o gledala kim navikama kod djece i mladih u Crnoj Gori.

Istraživanje – Tokom 2020. FCCG je prikupio i obradio podatke o mjerama podrške Vlade Crne Gore crnogorskoj filmskoj industriji i dostavio ih Evropskoj audiovizuelnoj opservatoriji. Za potrebe izvještavanja o trendovima u rodnoj ravnopravnosti u kinematografijama Evrope, prikupljeni su i obra eni podaci o u eš u muškaraca i žena u filmskoj industriji u Crnoj Gori, kao i Bechdel test za filmove od 2015. do 2020. godine. Nastavljeno je i istraživanje za potrebe izrade strategije razvoja filmske edukacije, u segmentu u estalosti koriš enja filma kao sredstva u nastavi i identifikovanja tehni kih kapaciteta i uslova za filmske projekcije u školama.

Podsticajne mjere za inostrana snimanja – U 2020. godini, za povra aj dijela sredstava utrošenih za snimanje u Crnoj Gori prijavljena su tri projekta: televizijska serija „Dug moru“ koja je drugu sezonu snimala na crnogorskom primorju i za iju je proizvodnju u Crnoj Gori utrošeno oko 200.000 € kvalifikovanih troškova; druga sezona televizijske serije „Besas“, za koju je prijavljeno oko 350.000 € kvalifikovanih troškova ostvarenih u našoj zemlji; dugometražni igrani film ameri ke produkcije za iju proizvodnju e, po najavi, u Crnoj Gori biti utrošeno oko 1.500.000 €, a snima e se tokom 2021. godine.

Kadrovski kapaciteti – Od ukupno devet radnih mjesta planiranih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, u 2020. godini bilo je osam zaposlenih – u radni odnos primljeni su savjetnik za me unarodnu saradnju, plasman i promociju i poslovni sekretar.

Budžet – Od planiranih opštih i namjenskih prihoda iz teku eg budžeta za 2020. godinu u iznosu od 1.401.218,01 € realizovano je 1.348.739,10 €. Od ovog iznosa na opšte prihode odnosi se 754.444,89 €, dok su obveznici primjene Zakona o kinematografiji, u dijelu uplate naknada za filmski fond, uplatili 594.294,21 €. Sredstva su u cjelosti namjenski utrošena. Iz sredstava Media deska realizovano je 9.431,51 €. Iz sredstava me unarodnog IPA projekta CIRCE prihodovano je 72.209,95 €. Za program podsticajnih mjera, iz Ministarstva finansija uplano je 52.096,00 €, ije je izvršenje sproveo FCCG.

6.2. Javne ustanove iz oblasti kulturne baštine

JU Narodni muzej Crne Gore

JU Narodni muzej Crne Gore (u daljem tekstu: Muzej/NMCG), u 2020. godini, svoje aktivnosti primarno je usmjerio na poslove revizije muzejskog materijala i muzejske dokumentacije, koja je prvi put sprovedena od osnivanja Muzeja 1926. godine. Proces revizije obavljen je kroz rad 7 komisija za muzejski materijal: Istorijskog muzeja – stalna postavka, Muzeja kralja Nikole, Njegoševog muzeja i Njegoševe rodne kuće, Umjetničkog muzeja, Etnografskog muzeja, kao i za reviziju svih oblika dokumentacije, arhivskog i bibliotekovog fonda. Vlada Crne Gore je 15. oktobra 2020. godine usvojila Izveštaj o sprovedenom nadzoru nad postupkom revizije muzejskog materijala i muzejske dokumentacije u JU Narodni muzej Crne Gore i o utvrđenom stanju, broju i vrijednosti muzejskog materijala u postupku revizije.

Zaštita muzejskog materijala i muzejske dokumentacije vršena je u okviru pet radionica Konzervatorsko-restauratorske službe koje su tokom izvještajnog perioda kroz postupak konzervatorske zaštite obradili 619 muzejskih predmeta.

Istraživanja – U okviru aktivnosti Arheološkog muzeja Crne Gore, nastavljena su sistematska istraživanja paleolitskog lokaliteta Crvena Stijena (Petrovići, opština Nikšić) i Nekropole stećaka Grčko groblje i Bare Žugića (opštine Žabljak i Plužine).

Prezentacija – U ovom periodu bilježi se značajan pad posjeta usljed pandemije COVID-19, te je Muzej posjetilo svega 21.516 posjetilaca ili cca 10% u odnosu na 2019. godinu. Strateškim pristupom i adekvatnom propagandnom kampanjom, povećana je vidljivost u na tržištu i uopšte u javnosti - klasičnim medijima i na savremenim društvenim platformama, ostvareni su značajni iskoraci prisutnosti muzeja u javnom životu, unaprijeđena je virtualna posjeta sadržaja (virtualne izložbe, 3 propagandna filma s baletskom školom „Princeza Ksenija“), ali i sveukupna organizacija rada muzejskih jedinica. Zbog pandemije COVID-19, većina planiranih izložbenih aktivnosti su odložene, a muzeji su bili zatvoreni za posjete od sredine marta do kraja maja, ali su omogućene virtualne posjete, kako stalnim postavkama, tako i izložbama koje su bile aktuelne prilikom donošenja mjera o zatvaranju izložbenih sadržaja Muzeja. I pored toga, NMCG je organizovao 3 izložbe: obilježavanje 110 godina od obnove Kraljevine Crne Gore, 70 godina od osnivanja Umjetničkog muzeja i 55 godina stvaralaštva Luke Lagatora. Prevedeni su dnevници princeze Ksenije i pripremljeni za publikovanje. Rukovodioci su radili na pripremi tekstova za sveobuhvatnu monografiju Muzeja i ostale publikacije koje su u planu za 2021. godinu.

Kadrovski kapaciteti – Tokom 2020. godine usvojen je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji JU Narodni muzej Crne Gore, prema kojem je sistematizovano 67 radnih mjesta sa 152 izvršilaca. Muzej zapošljava 136 lica.

Organizacija – Muzej je organizovan u četiri muzeja (Istorijski muzej, koji čine: Stalna postavka, Njegošev muzej, Muzej kralja Nikole, Mauzolej vladike Danila na Orlovom kršu, Dvorska crkva na Cipuru, Mauzolej Petra II Petrovića i Njegoša na Lovčenu, Njegoševa rodna kuća na Njegušima; Arheološki muzej, Etnografski muzej i Umjetnički muzej, koji čine: Stalna postavka u Vladinom domu i Crnogorska galerija umjetnosti „Miodrag Đurić“), dvije službe: opštih i stručnih poslova i jednog odjeljenja.

Prostorni kapaciteti – NMCG raspolaže sa 9 objekata površine preko 16.000 m², kao i objektima: Mauzolej Petra II Petrovića na Lovčenu, Mauzolej vladike Danila na Orlovom kršu i Dvorska crkva na Cipuru.

Budžet – NMCG je, shodno Zakonu o budžetu za 2020. godinu, dobio sredstva u iznosu od 2.439.238,85 €, (2.126.238,85 € budžetskih i 313.000,00 € planiranih sopstvenih). Rebalansom, Narodnom muzeju je umanjeno budžet za 184.433,34 € (124.433,34 € i 60.000 € sopstvenih sredstava), pa je budžet za 2020. godinu nakon rebalansa iznosio 2.254.805,51 € (2.001.805,51 € budžetskih i 253.000 € sopstvenih). Od budžetskih sredstava realizovano je 1.816.307,65 €, a u 2020. godini NMCG je ostvario 80.245,05 € sopstvenih prihoda. Po ugovorima s Ministarstvom kulture o finansiranju projekata u toku 2020. godine uplaćeno je 106.400 €.

JU Nacionalna biblioteka Crne Gore „ ur e Crnojevi “

Nacionalna biblioteka „ ur e Crnojevi “ (u daljem tekstu: NBCG/Nacionalna Biblioteka) je tokom 2020. godine, realizovala brojne aktivnosti iz domena svoje djelatnosti.

Mati na služba – Referent mati ne službe je radio kontinuirano na izradi evidencija, statistika i pregleda o zateenom stanju u crnogorskim bibliotekama. Ažurirani su mati ni kartoni za 62 školske biblioteke kao i statistički podaci za 21 narodnu biblioteku i za Univerzitetsku biblioteku. Nije podnesen nijedan zahtjev za upis novih biblioteka u Centralni registar. U Centralni registar biblioteka upisane su tokom 2020. godine dvije biblioteke, tako da ukupan broj upisanih biblioteka iznosi 181.

COBISS.CG – Tokom 2020. godine održana su dva kursa Upotreba programske opreme COBISS 3 – Preuzimanje zapisa i fond sa 20 polaznika. Komisija za izdavanje licenci za uzajamnu katalogizaciju je tokom godine vršila provjeru zapisa za dodjelu licenci za uzajamnu katalogizaciju, Dozvolu A su dobila dva bibliotekara iz CNBCT.

Popunjavanje fondova – Nacionalna biblioteka je u 2020. godini, kroz sve vidove nabavke, obogatila svoje fondove sa preko 4.000 naslova, od čega su: 2.278 naslova knjiga, 343 naslova serijskih publikacija (u 3.556 brojeva), 1.892 jedinice neknjižne građe (1.603 kataloga, 21 rukopis, 12 CD-a, 46 plakata, 6 geografskih karata, 22 kalendara, 89 pozivnica i estetiki itd).

Bibliografije – Za tekuće bibliografije monografskih publikacija kontinuirano su kumulirani bibliografski zapisi za godine: 2018, 2019. i 2020, koji po kriterijumima pripadaju ovim bibliografijama. Većina zapisa je kumulirana iz lokalne baze i sa hosta COBIB.CG, dok je drugi dio zapisa preuzet putem COBISS.Net-a iz baza nacionalnih centara država u okruženju, pregledanjem sajamskih kataloga doma ih i stranih izdavača, kontinuiranim praćenjem objavljenih crnogorskih naslova knjiga (promocije, prikazi...) iz dnevne štampe i drugih medija. To su zapisi publikacija koje po kriterijumima pripadaju zbirci „Montenegrina“, a koje Nacionalna biblioteka do sada nije dobila, već ih potražuje u vidu deziderata. Broj prikupljenih zapisa za navedene godine je sljedeći: 2018. – 479, 2019. – 320 i 2020. – 162 zapisa.

Povremeno je vršeno kumuliranje zapisa za retrospektivnu bibliografiju knjiga - period 1995–1998. godine. Ukupno je do sada prikupljeno 5.696 zapisa. U protekloj godini je za ovaj period kumulirano 712 novih zapisa. Broj zapisa po godinama je sljedeći: 1995. – 1.145, 1996. – 1.436, 1997. – 1.450 i 1998. – 1.665.

Takođe, nastavljen je rad na rukopisu tekuće „Crnogorske bibliografije: prilozi u serijskim publikacijama i zbornicima: 2019“. Ova bibliografija sadrži ukupno 6.306 bibliografskih jedinica. U isto vrijeme započeo je rad na još jednom novom rukopisu tekuće „Crnogorske bibliografije: prilozi u serijskim publikacijama i zbornicima: 2020“. U protekloj godini za ovu bibliografiju je kreirano 4.115 bibliografskih zapisa.

Projekti – Kroz Program zaštite i očuvanje kulturnih dobara, u 2020. godini, realizovano je devet projekata: Izgradnja nacionalne infrastrukture za digitalizaciju kulturnog naslijeđa – rukopisi Crne Gore – Petar I Petrović Njegoš; Centralni katalog i digitalna kolekcija rukopisnih knjiga u Crnoj Gori; Bibliografija „Muzičko naslijeđe Crne Gore“ I dio; Reprint izdanja djela Pavla Mijovića; Digitalizacija višetomne publikacije Monumenta Montenegrina IV faza; COBISS.CG – Mtext – prevod na crnogorski jezik; Treća međunarodna konferencija bibliotekara, arhivista i muzeologa „Libraries, Archives and Museums Conference (LAM), Montenegro, 2020“; Redakcija inicijalne baze CONOR.CG; Nabavka adekvatnih ormara za smještaj stare crnogorske periodike (1835–1945), zbirke muzikalija, fonodokumenata i audiovizuelne građe, neknjižene građe i namjenskih nosača za zidne karte u kartografsko – geografskoj zbirci.

Međunarodna saradnja – Nacionalna biblioteka je tokom 2020. godine imala kontinuiranu saradnju s vodećim bibliotekarskim asocijacijama: IFLA, LIBER, CDNL, ISBN, ISSN, ENESCO i drugim. Biblioteka je bila usmjerena na realizaciju obaveza u projektu Europeana, kao i regionalnom projektu COBISS.Net, izradi baze podataka Index translationum, kao i saradnju s drugim nacionalnim bibliotekama s kojima NBCG ima potpisane protokole, odnosno sporazume o saradnji.

Kadrovski kapaciteti – Nacionalna biblioteka zapošljava 85 lica, Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji iz 2019. godine je implementiran u potpunosti, u smislu što je izvršeno odgovarajuće raspoređivanje zaposlenih.

Prostorni kapaciteti – Nacionalna biblioteka koristi objekte sa statusom kulturno dobro, i to objekte bivših poslanstava Italije i Francuske.

Budžet – Budžetska sredstva Nacionalne biblioteke u 2020. godini iznosila su 1.302.721,79 €, kao i od sopstvene djelatnosti u iznosu 41.406,44 €, namjenskih sredstava u iznosu 28.170,00 €, tako da su ukupni prihodi u 2020. godini iznosili 1.372.298,23 €.

JU Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore

JU Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore (u daljem tekstu: Centar) je u 2020. godini realizovao, u dva sektora, u okviru Programa zaštite i o uvanja kulturnih dobara, od ukupno planirana 26 projekta, 14 projekata u cjelosti. Dvanaest projekata nije realizovano.

Sektor za konzervaciju realizovao je 9 projekata u cjelosti, dok 8 projekata nije realizovano. Projekti Sekora za konzervaciju, u zavisnosti od faze realizacije, odnosno do sada sprovedenih aktivnosti, podrazumijevaju vršenje konzervatorskih istraživanja, koja predstavljaju osnov za izradu konzervatorskog projekta, a u skladu s kojim se sprovode konzervatorske mjere u cilju zaštite i o uvanja kulturnih dobara. U potpunosti su realizovani projekti: Sprovedenije konzervatorskih mjera sanacije enterijera i eksterijera crkve Sv. Blagovještenja u Jeksi, IV faza, Prijestonica Cetinje; Sprovedenije konzervatorskih mjera na ikonostasu Crkve Ro enja Bogorodice u Cetinjskom Manastiru, V faza, Prijestonica Cetinje; Konzervatorska istraživanja, izrada konzervatorskog projekta, i sprovedenije konzervatorskih mjera na crkvi Sv. Ilije, Prijestonica Cetinje; Konzervatorska istraživanja i izrada konzervatorskog projekta i sprovedenije konzervatorskih mjera starog mosta na Klezni, Gornja Klezna, Ulcinj; Sanacioni konzervatorski radovi na arheološkom lokalitetu Carine VIII, Risan, II faza, Opština Kotor; Sprovedenije konzervatorskih mjera na Mostu Knjaza Danila na Mrtvici, II faza, Opština Kolašin; Sprovedenije konzervatorskih mjera na Kuli Voltica, II faza, Opština Nikšić; Izrada konzervatorskog projekta i sprovedenije preventivnih mjera na Brskovo utvr enju, Gradina, Opština Mojkovac; Sprovedenije konzervatorskih mjera na Spomeniku potopljenim dobrovoljcima kod Medove, Prijestonica Cetinje.

Centar je bio angažovan kao subjekt saradnje na dva projekta iji je realizator bila Prijestonica Cetinje, a finansijer Ministarstvo kulture, tako e kroz Program zaštite i o uvanja kulturnih dobara. Pomenuti projekti su: Sprovedenije konzervatorskih mjera na kulturnom dobru „Spomenik palim Ljubotinjanima i NOR-u“, Ljubotinj, Prijestonica Cetinje; Sprovedenije konzervatorskih mjera na kulturnom dobru „Tri kapije u Njegoševom parku“, Prijestonica Cetinje.

Tako e, Centar je uspješno realizovao i dva projekta koja se odnose na sanaciju spomen-parkova. Projekti su finansirani ve im dijelom sredstvima koje je donirala Centralna banka, a jednim dijelom i od sredstava Ministarstva kulture. Pomenuti projekti su: „Sanacija spomeni kog kompleksa na Barutani“, Glavni grad Podgorica; „Sanacija spomen-parka Ustanka i Revolucije“ - Grahovo, Opština Nikšić.

Ateljee za konzervaciju metala, stakla, keramike i kamene plastike tokom 2020. godine realizovao je slede e: Konzervatorski obra en studijski materijal u formi dvije kutije i vra en Narodnom muzeju CG (Arheološki muzej); Konzervatorski obra ena tri predmeta sa lokaliteta ipur, kao i tri metalna novca sa lokaliteta Nalježi i, te vra eni Narodnom muzeju CG (Arheološki muzej); Konzervatorski obra ena 52 predmeta sa lokaliteta Sarvanovac, rudokop, Opština Pljevlja; Konzervatorski obra ena 24 predmeta iz Tumula 1; Konzervatorski obra ena tri bronzana nov i a sa lokaliteta Gradina u Risnu; Konzervatorski obra eni Etnografski predmeti – srebrne toke, zbirke JU Gradski muzej Mirko Komnenovi i Galerije Josip Bepo Benkovi iz Herceg Novog.

Stru ni tim **Ateljea za konzervaciju štafelajnog slikarstva, živopisa, mozaika i drveta** tokom 2020. godine realizovao je slede e: Izrada Konzervatorskog projekta: Sprovedenije konzervatorsko-restauratorskih mjera na 32 predmeta (gusle) iz Zbirke muzi kih instrumenata Etnografskog muzeja, Narodni muzej Crne Gore, Prijestonica Cetinje i

realizacija navedenog; Madona u molitvenom stavu, replika, vlasništvo crkve Sv. Antuna, opština Tuzi; Dvije slike, vlasništvo JU Pomorski muzej Crne Gore, Kotor; Dva predmeta, vlasništvo JU Zahumlje, Opština Nikši ;

Atelje za konzervaciju tekstila je u izvještajnom periodu realizovao: Konzervatorski projekat o sprovođenju konzervatorskih mjera na dijelu Etnografske zbirke (6 predmeta), JU „Polimski muzej“ Berane, i spremni su za povratni držaocu; Konzervatorski projekat o sprovođenju konzervatorskih mjera na Mitri Svetog Petra Cetinjskog, iz Riznice Cetinjskog manastira, Prijestonica Cetinje; konzervatorski tretman na tekstilnom dijelu zastava KUD-a Zahumlje.

Sektor za arheologiju realizovao je 5 projekata u cjelosti, dok 4 projekta nije realizovano.

Realizovani su sljedeći i projekti: Arheološka istraživanja, izrada konzervatorskog projekta i sprovođenje konzervatorskih mjera na arhitektonskim ostacima crkve Sv. Venerande, na Kiš, Opština Tuzi; Arheološka i konzervatorska istraživanja i sprovođenje sanacionih mjera na lokalitetu Municipium S... (III faza), Opština Pljevlja; Arheološka istraživanja Medunskog grada, Glavni grad Podgorica; Arheološka istraživanja lokaliteta Brskovo i sprovođenje preventivnih mjera zaštite, Opština Mojkovac; Nastavak sistematskih arheoloških istraživanja na Žabljaku Crnojevića, Prijestonica Cetinje.

Također, realizovana su i zaštitna arheološka istraživanja na dvije lokacije: u Zagorju, Glavni grad Podgorica i BS Berane, Opština Berane.

Realizovan je i projekat „Rano bronzano doba u Crnoj Gori - Kneževske grobnice“, Opština Danilovgrad. Istraživanja je, najviše u dijelom, finansirao Nemački arheološki institut(DAI) iz Berlina uz manje učešće Centra za arheologiju iz Olomuck (Češka).

Područno odjeljenje Kotor tokom 2020. godine realizovao je sljedeće aktivnosti: Konzervacija i restauracija 3 sidra iz 17. vijeka velikih dimenzija, vlasništvo Pomorskog muzeja Kotor - zaštita kulturno dobro; Praćenje stanja nakon završene obrade 72 novotvorena arheološkog lokaliteta Carine u Risnu; Izrada fotogrametrijskog modela praistorijske gradine Gradište (Kotor); Izrada fotogrametrijskog modela praistorijske gradine na Fundini (Podgorica); Izrada fotogrametrijskog modela praistorijske gradine u Pobrću (Kotor); Spektralno skeniranje petroglifskih predstava na stijeni u blizini manastira Šudikova (Berane); Traseološka istraživanja petroglifskih predstava na Grebajskom kamenu u Prokletijama; Izrada makro traseološkog modela predstava (Gusinje); Izrada GIS baze podataka za arheološke lokalitete na području Boke Kotorske; Izrada prenosnog sistema za spektralnu analizu RTI kupola.

Kadrovski kapaciteti – Centar zapošljava 61 lice, umjesto 95 lica kako je predviđeno Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Tokom 2020. Centar je zaposlio 7 lica po osnovu ugovora o radu na neodređeno vrijeme, a sve shodno izdatim saglasnostima od strane Ministarstva finansija.

U cilju ispravnog postupanja zaposlenih, po svaku od momenta osnivanja, organizuje se osposobljavanje i stručno usavršavanje za zaposlene u Centru. Organizovane su stručne konsultacije i više sastanaka sa službenicima Centra. Obavljen je veći broj posjeta pojedinim odsjecima i organizovani su sastanci za pojedina stručna pitanja. Nastavljena je aktivnost na striktnoj primjeni međunarodnih standarda i normi za konzervatorsku i arheološku djelatnost. Poštovan je i Plan optimizacije koji je donijela Vlada Crne Gore. Dvoje zaposlenih zaključilo je sa Centrom Sporazum o prestanku radnog odnosa uz isplatu otpremnine shodno Odluci o otpremnini u slučaju sporazumnog raskida radnog odnosa zaposlenih u javnom sektoru, a u vezi s javnim pozivom.

Prostorni i tehnički kapaciteti – Centar djelatnost obavlja na Cetinju u dijelu objekta (dio prizemlja, prvi i drugi sprat), dok Područna jedinica Centra u Kotoru koristi objekat Palate Drago (suteran i prizemlje).

Centar raspolaže sa 1.385,06 m² neto površine na Cetinju i 324 m² neto površine u Kotoru. U okviru Sektora za arheologiju na Cetinju prostorni kapaciteti se odnose na kancelarijski prostor, konzervatorske ateljee i depo. Kancelarijski prostor je u odnosu na potrebe i vrstu posla neadekvatan i tehnički nedovoljno opremljen. Ateljeji su tehnički nedovoljno opremljeni, nemaju sistem za ventilaciju, odnosno odvođenje

toksi njih isparenja. Depo je prostorno neuslovan i neprimjeren uvanju pokretnih nalaza i ne zadovoljava zakonske norme prostora ove namjene. Prostor Podru nog odjeljenja u Kotoru (Palata Drago) je krajnje neuslovan za obavljanje poslova iz djelokruga rada Centra. Shodno pomenutom, Ministarstvo kulture u saradnji s UNDP i korisnicima prostora pokrenulo je aktivnosti na poboljšanju uslova rada, odnosno unapre enju stanja Palate Drago. U toku je sprovo enje postupka za izbor projektanta za izradu Konzervatorskog projekta adaptacije Palate Drago, ime e se stvoriti uslovi za izvo enje planiranih radova, odnosno sprovo enje konzervatorskih mjera. U Centru ne postoji laboratorija za hemijsko-fizi ke analize stanja i uzroka propadanja kulturnih dobara.

Budžet – Zakonom o budžetu Crne Gore za 2020. godinu odobrena su sredstva za Centar u iznosu 1.063.056,14 € – nakon rebalansa budžeta 959.541,25 €

JU Prirodnja ki muzej Crne Gore

Prirodnja ki muzej Crne Gore (u daljem tekstu: Muzej) je u 2020. godini realizovao brojne aktivnosti. Dominantne su bile aktivnosti terenskog sakupljanja i prezentacije muzejskog materijala. Realizovana su dva projekta finansirana od strane Ministarstva kulture i jedan projekat finansiran od strane Evropske komisije. Muzej je u estvovao na online me unarodnom simpozijumu i u nekoliko radionica.

Sakupljanje muzejskog materijala – Kroz terenska istraživanja prikupljeno je 1.500 primjeraka za popunjavanje muzejskih zbirki.

Istraživanje – Realizovana su brojna terenska istraživanja u cilju sakupljanja muzejskog materijala i popunjavanja foto i video dokumentacije. U 2020. godini realizovano je ukupno 115 terenskih dana.

Zaštita muzejskog materijala i muzejske dokumentacije – U izvještajnom periodu klju an napredak postignut je obezbje ivanjem opštih i mikroklimatskih uslova za uvanje i zaštitu prirodnja kog materijala u muzejskom depou u koji su uložena zna ajna finansijska sredstva. Depo je u prethodnom periodu opremljen sistemima tehni ke zaštite, adekvatnim plakarima za smještaj muzejskog materijala i sistemom za održavanje optimalne vlažnosti i temperature vazduha koji su definisani Pravilnikom o zaštiti muzejskog materijala.

Ura ena je restauracija i preventivna zaštita dermoplasti nih preparata riba, gmizavaca, ptica i sisara, zatim velikog broja herbarskih primjeraka, kao i kontrola i dopunjavanje rastvora za konzerviranje kod više desetina primjeraka mokrih zbirki.

Muzejska dokumentacija i stru na obrada muzejskog materijala odnosila se na 2.079 unosa u knjigu ulaza, od ega je stru no obra eno kroz muzejsku dokumentaciju i uloženo u i muzejske zirke 1.853 muzejska predmeta.

Prezentacija muzejskog materijala u 2020. godini odvijala se kroz stalnu izložbu, a usljed privremenog zatvaranja postavke zbog epidemije koronavirusa izvršena je virtuelizacija stalne postavke (dostupna online na sajtu muzeja) i jednu tematsku izložbu i elektronsku prezentaciju na sajtu muzeja. Zapo et je rad na realizaciji stalne izložbe Muzeja u Plužinama u dijelu kompleksa nepokretnog kulturnog dobra „Kula Lazara So ice“.

Izdava ka djelatnost – Muzej je objavio knjigu 6 iz edicije Posebna izdanja, u okviru koje je objavljeno 10 nau nih radova.

Programi saradnje su se odnosili na saradnju s Ministarstvom kulture, u realizaciji dva projekta. U relizaciji programskih aktivnosti ostvorena je saradnja i s: Ministarstvom nauke, Ministarstvom prosvjete, Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Ministarstvom poljoprivrede, Narodnim muzejem, Centrom za konzervaciju i arheologiju, Univerzitetom Crne Gore, Crnogorskom akademijom nauka i umjetnosti, Agencijom za zaštitu životne sredine, Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju, Zavodom za geološka istraživanja, Parkom prirode Piva.

Me unarodna saradnja i projekti – Muzej je zajedno s Fondacijom za promovisanje nauke Prona uspješno realizovao projekat H2020 Montenight 2020 („Evropska no istraživa a 2020. godine“), finansiran od Evropske komisije.

Organizacija i kadrovski kapaciteti – Muzej djelatnost obavlja u okviru tri organizacione jedinice: Sektor muzejskih zbirki, Sektor za zajedni ke muzejske i

konzervatorsko-preparatorske poslove i Služba za pravne, finansijske i opšte poslove. U 2020. godini, bilo je 25 zaposlenih lica. Muzej posjeduje licencu za obavljanje nau noistraživa ke djelatnosti.

Prostorni kapaciteti – Muzej je smješten u prizemlju objekta koji koristi i JP za nacionalne parkove Crne Gore i raspolaže sa prostorom od 260m². Prostorni kapaciteti Muzeja predstavljaju ključni ograničavajući faktor u radu, budući da ne zadovoljavaju minimum propisanog prostora za zaštitu muzejskog materijala i muzejske dokumentacije, kao ni za obavljanje muzejskih poslova. Stalna postavka Muzeja koja je otvorena 2019. godine, nalazi se u zakupljenom galerijskom prostoru od 293m² u Podgorici.

Budžet – Zakonom o Budžetu za 2020. godinu, Muzeju su opredijeljena budžetska sredstva u iznosu od 523.139,41 €, od kojih je tokom 2020. godine realizovano 470.042,07 € (90%). Namjenski prihodi u 2020. godini su iznosili 3.857,10 €, a EU donacije 34.429,83 €.

JU Pomorski muzej Crne Gore

JU Pomorski muzej Crne Gore (u daljem tekstu: Pomorski muzej/Muzej) je u 2020. godini nastavio obavljanje poslova muzejske djelatnosti.

Od projekata iz Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara realizovana su dva projekta, a dva će se realizovati u 2021. godini. Na realizaciju ovih projekata značajno je uticala pandemija izazvana koronavirusom.

Sakupljanje muzejskog materijala – Muzej je otkupio 9 predmeta za potrebe popunjavanja: Pomorsko-tehničke, Etnografske i Istorijsko-umjetničke zbirke, a kroz donacije je dobio 26 predmeta. Za sve novonabavljene predmete urađena je muzejska dokumentacija, u skladu sa propisima. Tokom 2020. godine bibliotički fond je uvećan za 203 knjige, od čega su 187 poklonjene, a 16 je dopunjeno razmjenom za Godišnjak Pomorskog muzeja.

Istraživanje – Obavljeno je terensko i istraživanje radi otkupa muzejskog materijala, kao i zbog stručnog i naučnog rada na izložbenoj i izdavačkoj djelatnosti.

Matična muzejska djelatnost – Pomorski muzej je pokrenuo inicijativu za preuzimanje rashodovanih predmeta od Mornarice Vojske Crne Gore koji bi mogli da upotpune Pomorsko-tehničku zbirku, a kroz inicijativu upućenu Ministarstvu odbrane. Takođe, pokrenuta je inicijativa prema Opštini Kotor da se zajedničkim angažovanjem preuzme podmornica „Kupa“ od Mornarice Vojske Crne Gore i postavi na teritoriju kotorske opštine.

Zaštita muzejskog materijala i muzejske dokumentacije – Tokom 2020. godine završena je restauracija sa konsolidacijom, voskovno-smolastom smjesom jednog kulturnog dobra na osnovu konzervatorskog projekta, kao i izvještaj o izvedenoj restauraciji sa konsolidacijom. Urađena je i muzejska dokumentacija o sprovedenom postupku zaštite sa foto i konzervatorskom dokumentacijom (*Slika jedrenjaka Lovćen, Portret kapetana Ivana Matova Radonića, Portret kapetana Krsta Radonića iz Dobrote*).

U skladu sa propisima, sproveden je pregled i izvršene preventivne mjere zaštite na muzejskom materijalu koji je izložen u stalnoj postavci.

Završeno je sprovođenje konzervatorskih mjera na tri brodska sidra koja imaju status kulturnog dobra, s kraja 17. i početkom 18. vijeka, iz zbirke *Brodski instrumenti, oprema i ribarstvo Pomorskog muzeja Crne Gore*.

Privedena je kraju izrada projekata konzervacije za 10 noževa iz zbirke Oružja Pomorskog muzeja Crne Gore i konzervacija kovanica iz *Numizmatičke zbirke Pomorskog muzeja Crne Gore*.

Realizacijom projekta *Nabavka materijala za deponovanje muzejskih tekstilnih predmeta* u okviru Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2019. godinu, poboljšani su uslovi za rad stručnog kadra, kao i osavremenjivanje namjena i uslova očuvanja muzejskih predmeta.

Stručna obrada muzejskih predmeta i muzejska dokumentacija odnosila se na izradu nove fotodokumentacije, izradu dokumentacije o sprovedenim konzervatorskim mjerama, inventarisanje (po prvi put) muzejskih predmeta za koje je u postupku revizije konstatovano da su neinventarisani. Pored navedenog, radilo se na stručnoj obradi izvora u cilju iznalaženja podataka za povratni angažovanje muzejskih predmeta koji su u prošlosti ustupljeni drugim

ustanovama. Nastavljeni su poslovi na stru noj obradi muzejskih predmeta koji nijesu bili detektovani tokom revalorizacije i izradi elaborata o revalorizaciji pokretnog kulturnog dobra Zbirke biblioteke Pomorskog muzeja do 1964. godine, kao i zbirki u kojima je uo ena greška.

Revizija muzejskog materijala i muzejske dokumentacije – Revizija muzejskog materijala je završena, usvojena i prezentovana krajem 2019. godine. Tokom 2020. godine najviše pažnje je posve eno realizaciji mjera koje su navedene u izvještaju revizije muzejskog materijala i muzejske dokumentacije.

Prezentacija muzejskog materijala – Muzej je organizovao i realizovao dvije izložbe i pet manifestacija (promocija knjiga, radionica i sl.). Zbog pandemije izazavane koronavirusom odložen je ve i broj doma ih i me unarodnih izložbi. Na po etku pandemije, Pomorski muzej je na svojoj internet stranici objavio virtuelnu turu kroz muzej i 360 stepeni virtuelnu šetnju kroz muzej, sa ciljem da stalna postavka muzeja bude dostupna svima.

Izdava ka djelatnost – Muzej je u 2020. godini nastavio projekat izdavanja mjese nog biltena „Jedra Boke“ u elektronskoj formi. U decembru iz štampe je izašla knjiga „Romani ke crkve grada Kotora – Crkve i vijekovi“, kao i Godišnjak Pomorskog muzeja LXIV – LXV.

Me unarodna saradnja kroz razmjenu muzejskih izložbi se, zbog izbijanja pandemije izazvane koronavirusom, nije realizovala. U januaru 2020. su dva stru njaka Pomorskog muzeja poha ala program edukacije iz muzeologije u italijanskom gradu Kampobaso, a u okviru pregorani og projekta MONET. Nastavljena je elektronska komunikacija sa Hrvatskim pomorskim muzejem iz Splita, kao i u eš e u nekoliko online seminara u okviru Asocijacije Pomorskih muzeja Mediterana, iji je lan i Pomorski muzej. Muzej je aktivni lan ICOMOS-a.

Kadrovski kapaciteti i organizacija – U odnosu na važe i Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, koji predvi a 26 radnih mjesta sa 30 izvršilaca, Pomorski muzej zapošljava 18 lica. Sporazum o prestanku radnog odnosa s isplatom otpremnine je zaklju en sa jednim licem. Ova ustanova djelatnost obavlja kroz dvije organizacione jedinice, za muzejske i opšte poslove.

Prostorni kapaciteti – Pomorski muzej raspolaže prostorom površine 1.567m², što je za sada dovoljno i odgovara potrebama muzeja. Uz rednovno tehni ko održavanje tokom 2020. godine u Pomorskom muzeju su realizovane brojne investicije u zgradi, od kojih izdvajamo: nabavku multi split inverter klima ure aja, ugradnja novog protivpožarnog i protivprovalnog sistema kao i novog video nadzora sa 44 kamere, opremanje depoa, kompletna sanacija sanitarnih prostoprija. Ukupna vrijednost navedenih investicija iznosi 83.373,08 €.

Budžet – Shodno Zakonu o budžetu za 2020. godinu, Pomorski muzej je dobio sredstva u iznosu od 259.464,72 €, a od vlastite djelatnosti ostvario je sopstveni prihod u iznosu od 23.420,08 €. Iz navadenog je evidentan drasti ni pad sopstvenih prihoda uzrokovan lošom turisti kom sezonom i padom broja posjetilaca.

JU Biblioteka za slijepe Crne Gore

Biblioteka za slijepe Crne Gore (u daljem tekstu: Biblioteka) je u 2020. godini, realizovala 20 umjetni ka programa, i to 5 izložbi, 3 književne ve eri, i 12 redovnih projekcija filmova, adaptiranih i sinhronizovanih za osobe ošte enog vida.

Redovna djelatnost – Biblioteka je pribavila 434 nova naslova. Na koriš enje je izdato 12.398 bibliografskih jedinica, od ega putem poštanske dostave 7.328, a putem ku ne dostave 1.063 bibliografske jedinice. Li nim preuzimanjem u Biblioteci ustupljeno je na koriš enje 442 bibliografske jedinice. Broj jedinica bibliote ke gra e ustupljenih na koriš enje uve an je za oko 15 % u odnosu na isti period prošle godine.

Tokom 2020. godine, broj ura enih kataloških zapisa uve an je za oko 7,33 % , u odnosu na 2019. godinu, dok je broj redigovanih kataloških zapisa uve an za 9,1 % u odnosu na isti period prošle godine. U Biblioteci je ura eno 97 novih publikacija u Daisy formatu.

U Tehni kom odjeljenju biblioteke obavljaju se i poslovi vezani za izdavanje specijalizovanog asopisa za osobe ošte enog vida „Glas“, te je realizovano 12 brojeva ovog asopisa. Biblioteka je odšampala 20 novih publikacija na Brajevom pismu.

Obavljani su i poslovi na štampanju časopisa „Tačke kulture“, koji Biblioteka, već tri godine, izdaje kao dvomjesečnik na Brajevom pismu. U izvještajnom periodu odštampano je novih 6 brojeva tog časopisa.

Prezentacija je vršena putem internet stranice, elektronskih medija, časopisa „Glas“ i časopisa na Brajevom pismu „Tačke kulture“, kao i putem Radio stanice „Homer“, koja je pokrenuta u partnerstvu s NVO KC Homer iz Podgorice, sa ciljem pružanja redovnog informativnog servisa za teme iz kulture, posebno za osobe oštećenog vida.

Programi – Kroz razmjenu publikacija sa bibliotekama „Dr Milan Budimir“ iz Beograda i Bibliotekom za slijepa i slabovidna lica iz Sarajeva, Biblioteka je obogatila svoj fond za 160 novih naslova. U elektronskom katalogu Biblioteke, urađena je stručna obrada 644 bibliografske jedinice. Elektronski katalog Biblioteke, na kraju godine imao je 6.892 jedinice biblioteke grafičke.

Posebno odjeljenje knjiga u pristupačnom formatu otvoreno je u okviru biblioteke „Stevan Samardžić“ u Pljevljima. Biblioteka je donirala tim povodom 2 servisirana desktop računara unara kao i 40 publikacija u daisy formatu, dok je još 20 daisy publikacija ustupljeno na korištenje kroz bibliotečku razmjenu.

Biblioteka je dobila tri vrijedne donacije: Irene Lakić iz Danilovgrada, koju čini 127 publikacija na crnom tisku; Organizacije slijepih za Bar i Ulcinj, koju čini 21 publikacija na crnom tisku i poete i proznog pisca Milana M. Rajovića, koju čini 21 publikacija na crnom tisku, od čega je 8 iz njegovog opusa.

Međunarodna saradnja – Biblioteka je članica bibliotečke asocijacije IFLA kao i međunarodnog DAISY konzorcijuma.

Projekat „**Ljepote Crne Gore na dlanu**“ je završen u martu 2020. godine, koji je obuhvatio izradu 23 eksponata u 3D formi, a koji predstavljaju kulturnu baštinu Crne Gore, a potom i izložbe u Podgorici, Nikšiću, Baru, Pljevljima, Bijelom Polju i Herceg Novom. Izložba je priređena i u Resursnom centru za djecu i mlade u Podgorici za učitelje, roditelje i nastavno osoblje te škole. Ostvarena je izuzetna saradnja sa predstavnicima lokalne samouprave, centrima za kulturu, umjetničkim galerijama, muzejima. Predmetna izložba je od maja 2020. upriličena kao stalna postavka u prostorijama Biblioteke. Projekat je podržala Evropska komisija i Savjet Evrope.

Projekat „**Dodirni svoje ideje – nauka i štampaj u 3D tehnologiji**“ realizovan je u saradnji sa firmom *Fin-ing doo* po javnom pozivu Zavoda za zapošljavanje Crne Gore za dodjelu sredstava Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom. Realizacija projekta, u kome je Biblioteka partner, počela je u julu 2019. i trajala je 12 mjeseci, a odobrena su finansijska sredstva u iznosu od 51.700 €. U okviru tog projekta šest lica sa invaliditetom je steklo znanja i vještine iz oblasti 3D modelovanja, štampe na 3D i UV štampaču i postprodukcije. Poslije tromjesečne obuke, četvero lica sa invaliditetom potpisalo je ugovor o radu na 6 mjeseci. Nakon isteka projekta, dva lica sa invaliditetom su, na osnovu projektnih kriterijuma, zaposlena na pomenutim poslovima najmanje 9 mjeseci u firmi *Fin-ing doo*.

Kadrovski i prostorni kapaciteti – Biblioteka poslove obavlja sa 11 lica, u tri organizacione jedinice, a sistematizovano je 32. Koristi iznajmljeni objekat od 540m².

Budžet – Zakonom o Budžetu za 2020. godinu, Biblioteci su opredijeljena budžetska sredstva u iznosu od 272.841,34 €, od kojih je tokom godine realizovano 230.804,81 € (85%). Namjenski prihodi su u iznosu 34.532,88 €, a EU donacije 1.051,10 €.

Crnogorska kinoteka

Crnogorska kinoteka (u daljem tekstu: Kinoteka) je usljed opštih okolnosti izazvanih pandemijom COVID-19 i odlaganjem preseljenja u novu zgradu, uspješno realizovala dinamičnu programsku i arhivsku djelatnost, dodatno intenzivirajući i svoj rad.

Arhivski sektor – Tokom 2020. godine nastavljeno je pikerisanje, pregled, kataloška obrada i digitalizacija filmskog materijala kinoteke kolekcije, u kojoj se nalazi material „Lov na filma“, „Filmskog studija Titograd“, „Zeta filma“, „Dunav filma“, „Filmskih novosti“, materijal koji je 80-ih distribuirao u Crnoj Gori „Savez sovjetskih društava za prijateljstvo i kulturne odnose

sa inostranstvom“, kao i televizijski materijal Televizije Titograd, koji se prezervira, sinhronizuje i digitalizuje shodno dugogodišnjoj saradnji sa RTCG. Ukupno je pikerisan, pregledan i kataloški obrađen 381 naslov, u ukupnoj dužini od 143.263 metara, na formatima filmske trake 16mm i 35mm. Pored filmova, evidentirano je i kataloški obrađeno 10 dokumenata iz pronađene filmske dokumentacije, kao i 4 knjige i 8 tehničkih kartona za filmske kopije. Ovaj smanjeni obim dokumentacione obrade filmske građe posljedica je COVID-19 pandemije. Uz to, proces kinotečke obrade filmske građe je usporen i usljed preseljenja Arhiva Kinoteke u nove prostorije. U dijelu digitalne prezervacije naše filmske baštine, skenirano je i digitalno obrađeno 77 naslova u dužini od 30.515 metara, od kojih treba posebno izdvojiti najstarije filmske materijale u kolekciji Kinoteke: nepotpun materijal sa krunisanja kralja Nikole, neidentifikovanih autora (1910), Krunisanje kralja Nikole (materijal koji je pribavljen iz Rusije), „Izveštaj o Balkanskom ratovima“ u produkciji „Pathe France“ (1912). Takođe, digitalizovane su magnetne trake za 245 televizijska naslova snimljena na filmskoj traci. Povodom cjelokupne retrospektive Vlatka Gilića, koja je predstavljena u okviru Festivala autorskog filma u Beogradu, Kinoteka je uradila digitalni transfer svih kratkih igranih i dokumentarnih filmova sa kopijama prije nekoliko godina izrađenih u Maarskoj filmskoj laboratoriji. Najznačajnija akvizicija filmske građe je preuzimanje digitalizovanog materijala Filmskih novosti iz Beograda koji se odnosi na Crnu Goru u periodu od 1951. do 1957. godine. Pored toga, Kinoteka je ugovorom preuzela na čuvanje kompletnu televizijsku građu u TV Internacionalnog festivala Bar.

Programski sektor – Tokom 2020. godine realizovano je ukupno 16 raznovrsnih programskih aktivnosti, u kulturne, obrazovne, naučno-istraživačke i druge nekomercijalne svrhe, koji pripadaju domaćoj i svjetskoj filmskoj baštini. Posebno se izdvaja Drugo izdanje trodnevne filmske smotre „U susret Oskaru“, koja je realizovana s Ambasadorom SAD u Podgorici u Cineplexx-u; EFA Young Audience Award online program u saradnji s Podgorica film festival-om i Evropskom Filmskom Akademijom; Škola glume u saradnji sa partnerima NVO Podgorica film festivalom i Udruženjem glumaca Crne Gore; Filmski program iz arhiva Kinoteke na Drugom programu RTCG, u okviru kampanje Ministarstva kulture „Živimo kulturu“. Istakao se i serijal kratkih video prikaza „Crnogorski gradovi kroz vrijeme“. Ovi prilozi sastoje se od odabranih crno-bijelih i kolor kadrova nastalih tokom nekoliko decenija, uz instrumentale crnogorskih bendova koji stvaraju autorsku alternativnu muziku (više od 100.000 pregleda na zvaničnom Youtube kanalu).

Pored navedenog, realizovano je i sljedeće: dvanaestominutni film sa raritetnim snimcima povodom jubileja 110 godina od proglašenja Crne Gore za kraljevinu; Priručnik za djecu o filmu, fotografiji i kulturi „Otkrijte svijet filma“, u partnerstvu sa Cadmus Cineplex-om; Retrospektiva filmova Vlatka Gilića na Festivalu autorskog filma u Beogradu; Peti Podgorica Film Festival održan je na prvoj festivalskoj Video on Demand platformi u Crnoj Gori, sa blizu 4.000 registrovanih korisnika.

Saradnja – Kinoteka kontinuirano realizuje saradnju i sa nezavisnim sektorom kroz programsko učesništvo u realizaciji: Podgorica film festivala, Festivala primorske urbane kulture (MORŽ – Morski ritam života) u Herceg Novom, Balkan film festivala u Montevideu, kao i Barskog ljetopisa. Na osnovu ranije uspostavljenog modela saradnje sa fakultetima koji se bave audiovizuelnim umjetnostima (Fakultet dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore, Fakultet vizuelnih umjetnosti Univerziteta Mediteran, Fakultet umjetnosti, Fakultet za kulturu i turizam i Fakulteta za dizajn i multimediju Univerziteta Donja Gorica), omogućava se upoznavanje sa radom Kinoteke i sticanje praktičnih znanja u domenu zaštite filmskog naslijeđa.

Meunarodna saradnja – Kinoteka kontinuirano organizuje prikazivanje igranih, dokumentarnih i kratkometražnih filmova crnogorskih autora, kao i filmova koji pripadaju regionalnoj i svjetskoj kinematografiji. U saradnji sa kulturnim centrima i našim zajednicama u dijaspori, crnogorski filmovi se prezentuju i u stranim zemljama. Projekat pod nazivom „Bila jednom jedna kinematografija“, koji ima za cilj promociju filmskog naslijeđa iz zemalja nekadašnje zajedničke države, realizovan je u okviru ovogodišnjeg 5. Podgorica Film Festivala, koji je održan od 15. do 20. decembra.

Kadrovski kapaciteti – Crnogorska kinoteka ima 9 stalno zaposlenih, dok je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji ustanove predviđeno 28 radnih mjesta. U okviru Programa stručnog osposobljavanja lica sa ste enim visokim obrazovanjem koji sprovodi Vlada Crne Gore, u 2020. godini primljeno je 4 pripravnika.

Budžet – Kinoteka je shodno Zakonu o budžetu za 2020. godinu, dobila sredstva u iznosu 263.930,18 €, od vlastite djelatnosti ostvarila je sopstvenih prihoda u iznosu 8.286,25 €, a po konkursima i ugovorima o finansiranju projekata obezbijeđeno je 41.634,08 €.